

รายงานวิจัย

เรื่อง

การประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่
ส่งผลต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
Risk Assessments of Tourism Resources Damage Affected
by Tourism behaviors in Amphawa District,
Samut Songkram Province.

จันทร์เพ็ญ มินคร

ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ปีงบประมาณ 2555

รายงานวิจัย

เรื่อง

การประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่
ส่งผลต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

Risk Assessments of Tourism Resources Damage Affected
by Tourism behaviors in Amphawa District,
Samut Songkram Province.

จันทร์เพ็ญ มินคร

ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ปีงบประมาณ 2555

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ ส่งผลต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เนื่องจากมีบุคคลหลายท่านได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูลเสนอแนะให้คำปรึกษาแนะนำ ความคิดเห็นและกำลังใจ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยศรี ธาราสวัสดิ์พิพัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิวพันธุ์ ชูอินทร์และ ดร. ทศนาวลัย อุฑารสกุล ที่ได้ช่วยตรวจเครื่องมือข้อเสนอแนะในการทำแบบสอบถามให้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์

ขอขอบคุณผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงครามและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว กลุ่มชุมชนในพื้นที่การท่องเที่ยวพื้นที่ตลาดน้ำ ทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้หมด ที่กรุณาให้ข้อมูลและเข้าร่วมประชุมอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัย คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

อาจารย์จันทร์เพ็ญ มินคร
มีนาคม 2555

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย : การประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ชื่อผู้วิจัย : อาจารย์จันทร์เพ็ญ มินคร

ปีที่ทำการวิจัย : 2555

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อการศึกษาการประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวได้รับในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามและเพื่อประเมินความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของประชาชน สำหรับประชาชนประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประชากร 36 คนทำการสุ่มตัวอย่างมา 23 คน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ประชากร 31 คนทำการสุ่มตัวอย่างมา 19 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากร 19 คนทำการสุ่มตัวอย่างมา 11 คน ประชาชนในชุมชน ประชากร 12 คนทำการสุ่มตัวอย่างมา 8 คน นักท่องเที่ยวชาวไทย ประชากร 19 คนทำการสุ่มตัวอย่างมา 12 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ประชากร 43 คนทำการสุ่มตัวอย่างมา 27 คน สรุปจำนวนประชากรทั้งสิ้น 160 ทำการสุ่มตัวอย่างมา 100 คน

ผลการศึกษาพบว่า

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว พบว่า ร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวปฏิบัติตามคำแนะนำของอุทยาน ร.2 กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำมากที่สุด คือ การชมวิวทิวทัศน์บริเวณตลาดน้ำอัมพวา อันตรายที่นักท่องเที่ยวได้รับสูงสุดคือ ถูกสัตว์ที่เป็นพาหนะนำโรคกัด/ต่อย พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวได้รับอันตรายสูงสุด คือ ป่าชายเลน จากการประเมินความเสี่ยง พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวสูง ได้แก่ ป่าชายเลน และพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากอุบัติเหตุแก่นักท่องเที่ยวสูงที่สุด คือ บริเวณป่าชายเลน

คำสำคัญ : การประเมินความเสี่ยง ทรัพยากรการท่องเที่ยว อันตรายจากการท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยว

สารบัญ

	หน้า
ABSTRACT	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(2)
บทคัดย่อ	(3)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.5 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 การท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	9
2.3 พฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	17
2.4 การท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม	18
2.5 การประเมินความเสี่ยง	22
2.6 แหล่งท่องเที่ยวบริเวณที่ศึกษา	25
2.7 การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม	27
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
3.3 วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย	33
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	36
บทที่ 4 ผลการวิจัย	37
ผลการวิจัย	37
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	47
5.1 สรุปผลการวิจัย	47
5.2 การอภิปรายผล	50
5.3 ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก	55
ภาคผนวก ก. แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์การประเมินความเสี่ยงจาก พฤติกรรม Thornton นักท่องเที่ยว ที่ส่งผลต่อความ ที่ส่งผลต่อ ความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	56
ประวัติผู้เขียน	62

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แสดงองค์ประกอบการท่องเที่ยว	12
2.2	แสดงแผนที่เขตตำบลอัมพวาและทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลอัมพวา	16
2.3	แผนที่ท่องเที่ยวสมุทรสงคราม	21
3.1	กรรมวิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย	35

(7)

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	32
4.1	อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	38
4.2	อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	38
4.3	อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพปัจจุบันของท่าน	38
4.4	อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	39
4.5	อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	39
4.6	อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	40
4.7	กิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว	42
4.8	นักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรมและได้รับอันตรายจากการท่องเที่ยว บริเวณต่างๆ	42
4.9	นักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆ ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อยเพื่อการท่องเที่ยว	43
4.10	พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ นอ้าเภออัมพวา ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อยเพื่อการท่องเที่ยว	45

บทที่ 1.

คำนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ประเทศไทยได้เริ่มพัฒนา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 ซึ่งในปีนั้นมีเงินรายได้จากการท่องเที่ยว 196 ล้านบาท และเมื่อเปรียบเทียบกับ (พ.ศ. 2543) พบว่ามีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเงิน 285,300 ล้านบาท (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2544) แสดงว่าประเทศไทยประสบความสำเร็จในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามความสำเร็จของการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้น มุ่งเน้นผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว ดังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 จนถึงปัจจุบันมุ่งเน้นทิศทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยภายใต้แนวคิดเศรษฐศาสตร์กระแสหลักที่กำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการมุ่งดึงเงินตราจากนักท่องเที่ยวสร้างจุดขายดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยให้มากที่สุด โดยไม่สนใจผลกระทบด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้นในภายหลังในขณะเดียวกันผลการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาก็กำลังถูกประเมินว่าได้รับผลตอบแทนทางเศรษฐกิจคุ้มค่ากับผลกระทบด้านต่างๆ ที่ตามมาหรือไม่ดังจะเห็นได้จากการศึกษาวิจัยถึงผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเมืองท่องเที่ยวหลายแห่งพบว่า การท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดผลกระทบด้านสภาพแวดล้อม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นมากมายหลายประการ อาทิเช่น เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัว รูปแบบการใช้แรงงานอีกทั้งยังเป็นสาเหตุทำให้ปัญหาสังคมอื่นๆตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม โสเภณี การใช้แรงงานเด็ก ยาเสพติดและปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้น

การท่องเที่ยวตามธรรมชาติและผจญภัยเป็นธุรกิจที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและได้กลายเป็นจุดขายที่สำคัญในการท่องเที่ยว ซึ่งเกิดมาจากการคาดหวังในด้านการกระจายรายได้ จากแนวคิดที่เน้นการพึ่งพาเศรษฐกิจภายนอกเป็นหลัก ดังปรากฏในงานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงให้เห็นผลกระทบจากการท่องเที่ยว (ปุสดี อาคานนท์ มอนซอนและคณะ , 2535, สุวิทย์ นามแสง, 2536 และ ยศสันติสมบัติและคณะ, 2544) เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ นั่นก็คือ

1. ผลกระทบที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจของกลุ่มคนที่ถูกนักท่องเที่ยว เช่น การกระจุกตัวของผลประโยชน์ ซึ่งก่อให้เกิดการขัดแย้งในชุมชนและการซื้อขายสินค้าที่แพงขึ้นในพื้นที่ท่องเที่ยว ส่งผลให้ค่าครองชีพของคนในชุมชนสูงตามไปด้วย

2. ผลกระทบที่ก่อให้เกิดปัญหาการเสื่อมสลายในวัฒนธรรมประเพณี เช่น การนำเอาวัฒนธรรม ประเพณี การละเล่นหรือพิธีกรรมตามความเชื่อดั้งเดิมมาแลกเปลี่ยนกับเงินตราทำให้เกิดการบิดเบือนจากความเป็นจริงในด้านความหมายและคุณค่า

3. ผลกระทบที่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคม เช่น ยาเสพติด โสเภณี การถูกครอบงำ โดยวัฒนธรรมการลอกเลียนแบบและลัทธิบริโภคนิยม ความไม่สมดุลในระบบโครงสร้างการจัดการแรงงานในระดับครอบครัวและชุมชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการผลิตในชุมชน

4. ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาการตัดไม้ฟันเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ปัญหาผลกระทบต่อสัตว์น้ำและสัตว์ปีกที่มีคุณค่า ปัญหาการทำลายความอุดมสมบูรณ์และการพังทลายของดิน ปัญหาเรื่องการบุกเบิกกรูกล้าพื้นที่หวงห้ามและการแย่งชิงทรัพยากร

นอกจากนี้การพยายามตอบสนองต่อธุรกิจการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดการพัฒนาเส้นทางคมนาคมและที่พักอาศัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ได้ง่ายยิ่งขึ้น

ปัญหาต่างๆดังกล่าวทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถูกจับตามองว่าเป็นกิจกรรมที่เกิดผลเสียต่อทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าผลตอบแทนที่ได้รับมานอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวหลายแหล่งยังมีลักษณะทางกายภาพที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในการท่องเที่ยว เช่น มีหน้าผาสูงชัน พื้นที่คับแคบ ความแออัด จะเห็นว่าน่าจะเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายถ้าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งได้มีการศึกษาถึงความเสี่ยงต่อความเสียหายของแหล่งท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากการท่องเที่ยวแล้วหาทางป้องกันหรือลดความเสี่ยงก่อนที่จะเกิดผลกระทบขึ้นจริงดังกล่าวก็น่าจะเป็นการดีกว่าวิธีการลดผลกระทบในภายหลัง เพราะการศึกษาถึงความเสี่ยงทำให้ทราบถึงโอกาสในการเกิดผลกระทบและความรุนแรงที่จะเกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางในการป้องกันและลดความเสี่ยงให้น้อยลงดังเช่นงานวิจัยของ อภิรัตน์ เอี่ยมศิริ ในรายงานการประชุมวิชาการโครงการ BRT ครั้งที่ 5 (2544:286) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินความเสี่ยงของแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อสิ่งแวดล้อมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันปันแดน จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า การท่องเที่ยวมีแนวโน้มเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรด้านชีวภาพมากที่สุด โดยเฉพาะกับนกและสัตว์ป่าโดยรอบโป่ง ดังนั้นจึงมีแนวทางในการลดความเสี่ยงคือ การแบ่งเขตพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ เขตห้ามท่องเที่ยว เขตท่องเที่ยวได้แต่ต้องมีคฤหาสน์ที่ถ่วงน้ำหนักทางและเขตที่นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวด้วยตนเองได้เพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อาจได้รับผลกระทบ

สมุทรสงคราม เป็นจังหวัดเล็ก ๆ ที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครใช้เวลาเดินทางประมาณหนึ่งชั่วโมงเศษ เป็นจังหวัดที่มีทั้งเขตที่เป็นน้ำเค็ม น้ำกร่อยและน้ำจืด จึงได้ชื่อว่าเป็น “เมืองสามน้ำ” พื้นที่ด้านที่ติดฝั่งทะเลเป็นแหล่งประมงสำคัญโดยเฉพาะหอยหลอด ด้านในเป็นพื้นที่ดินดาน้ำชุ่ม มีแม่น้ำแม่กลองเป็นแม่น้ำสายหลักหล่อเลี้ยงให้ความชุ่มชื้นแก่ย่านที่เป็นสวนผลไม้เก่า เขตอำเภออัมพวา การคงอยู่ของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมไม่ว่าจะเป็นอาชีพการทำสวนผักผลไม้ การเคี้ยวน้ำตาลมะพร้าวหรือตลาดน้ำท่าคา ยังคงสภาพตลาดนัดแบบชาวบ้านชาวสวนของชุมชนริมคลอง ทำให้อำเภออัมพวาเป็นอำเภอหนึ่งที่นำไปเยี่ยมชมเยียนสำหรับผู้สนใจการท่องเที่ยวที่จะได้สัมผัสกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมสิ่งที่เป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวอีกอย่างหนึ่งของอำเภออัมพวาก็คือ แมลงปีกแข็งขนาดเล็ก ลำตัวยาวเป็นรูปทรงกระบอก สามารถเปล่งแสงกะพริบเห็นได้ชัดเจนในเวลากลางคืนที่เรียกว่า “หิ่งห้อย” ซึ่งนับวันจะหาได้ยากในเขตสังคมเมืองหรือแม้กระทั่งในเขตพื้นที่ชนบทที่สภาพธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากการบุกรุกทำลายต้นไม้ สภาพแหล่งน้ำที่เต็มไปด้วยสารเคมี สารพิษจากยาฆ่าแมลง ทำให้พืชพันธุ์อาศัยอยู่ไม่ได้รวมถึงหอยซึ่งเป็นอาหารของหิ่งห้อยด้วย เมื่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมไม่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตของมัน ทำให้หิ่งห้อยที่มีให้เห็นอยู่เป็นจำนวนมากในอดีต ค่อย ๆ ลดจำนวนลงไปจากบริเวณห้วยหนอง คลอง บึงต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม อำเภออัมพวา ยังเป็นอำเภอที่นักท่องเที่ยวนิยมมาล่องเรือชมหิ่งห้อยอย่างต่อเนื่อง ทำให้ธุรกิจโฮมสเตย์และรีสอร์ทต่าง ๆ เพื่อพุ่มากขึ้น มีนักท่องเที่ยวหลายกลุ่มสับเปลี่ยนหมุนเวียนมาชมความสวยงาม.

สำหรับอำเภออัมพวา ซึ่งมีสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่ม ริมทะเลโดยตลอด สภาพดินเป็นดินเหนียวปนทราย ไม่มี ภูเขาหรือเกาะ เดิม เคยมีป่าไม้โกงกาง ไม้แสม ตามชายฝั่งทะเล และมีป่าจากตามปากแม่น้ำ นอกจากนี้มีลำคลองใหญ่น้อย มากมาย แยกจากแม่น้ำแม่กลอง 300 คลอง กระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ แม่น้ำสำคัญที่ไหลผ่าน คือ แม่น้ำ แม่กลอง ไหลผ่านบริเวณท้องที่อำเภอบางคนที อำเภออัมพวา ไปออกทะเลอ่าวไทยที่บริเวณ ปากแม่น้ำแม่กลอง ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จากสภาพภูมิประเทศเช่นนี้ ทำให้เกิดความสะดวก ในด้านการคมนาคมทางน้ำ และประกอบอาชีพด้านกสิกรรม สำหรับทรัพยากรที่สำคัญประกอบด้วย ทรัพยากรต่างๆ ดังต่อไปนี้ ทรัพยากรสัตว์น้ำประกอบด้วย กุ้ง หอยหอย ปู ปลา ซึ่งทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ปลาหู หอยหลอด เป็นที่นิยมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแล้วจะต้องนำไปเป็น ของฝาก ส่วนทรัพยากรพรรณไม้ ซึ่งมีความสำคัญต่อมนุษย์ ได้แก่ แหล่งสมุนไพรรักษาโรคเป็น แหล่งปัจจัยในการดำเนินชีวิตอาทิการใช้พรรณไม้จากป่าชายเลนในการสร้างที่อยู่อาศัยเป็นแหล่ง เชื้อเพลิงหรือแหล่งพลังงานรวมถึงเป็นแหล่งพืชพรรณที่นำไปกลั่นทำสารเคมีชนิดต่างๆ ซึ่ง ประกอบด้วยพรรณไม้หนาแน่นขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ ต้นจาก แสม ตะบูน ตะบัน ครุ่ย โปรง ตาตุ่ม ลำพู ลำแพน ฯลฯ ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนมีความผูกพันกับพรรณไม้และ ทรัพยากรสัตว์ป่าจะประกอบด้วย สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์เลื้อยคลาน นกและสัตว์เลี้ยงลูก ด้วยนม ได้แก่ กบ เขียด คางคก ปาด ตัวเงินตัวทอง พวกนกประเภทต่างๆ สุนัข และ กระรอก ซึ่งจะสามารถพบเห็นได้ง่ายจากที่นักท่องเที่ยวได้มาท่องเที่ยวและสามารถที่จะเก็บภาพไว้ เพื่อทำการศึกษาต่อไป

สำหรับการที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็น สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้ง นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม จากจำนวนนักท่องเที่ยวและกิจกรรมการ ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา อาจก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมเสียหายแก่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ นอกจากนี้แล้วจากสภาพพื้นที่ ที่แออัดจากจำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนร้านค้า กิจกรรมเกี่ยวข้องข้องการล่องเรือชมทิวทัศน์และการ สัมผัสทางน้ำ น่าจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในขณะที่นักท่องเที่ยวเที่ยวชมทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมต่างๆ ด้วยเหตุนี้การศึกษาถึงคุณลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใน พื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ความเสี่ยงต่อ ความเสียหายที่ส่งผลต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ อันเนื่องมาจากกิจกรรมการ ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวควบคู่ไปกับอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากการท่องเที่ยว จากสภาพที่ เกิดขึ้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะดำเนินการศึกษาการประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมการท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันความเสียหายแก่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมกับชีวิตของนักท่องเที่ยวที่อาจจะเกิดขึ้นได้

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวได้รับในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อประเมินความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

3. ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตด้านการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ขอบเขตในการวิจัยใช้พื้นที่ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม บริเวณตลาดน้ำอัมพวา

2. ขอบเขตด้านประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มประชากรตัวอย่าง

1. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา บริเวณตลาดน้ำอัมพวา เช่น ตลาดอนันันยาม พืชพรรณและสัตว์ประจำท้องถิ่น สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ
2. อันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากการท่องเที่ยว
3. ผู้นำชุมชน นายองค์การบริหารตำบล ประชาชนในชุมชน

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษาครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการศึกษาในด้านต่างๆดังนี้

1. ได้ทราบถึงคุณลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในพื้นที่อำเภออัมพวา
2. ได้ทราบถึงพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา
3. ได้ทราบถึงความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่อาจได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากการท่องเที่ยว
4. ผลการศึกษาที่ได้เอามาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวาต่อไปในอนาคตและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่นๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน

5. นิยามศัพท์

1. นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้มาเยือนตลาดน้ำอัมพวา ไม่ว่าจะเป็นคนในท้องถิ่นหรือมาจากต่างถิ่นไม่ว่าจะค้างคืนหรือไม่ค้างคืนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป เดินทางมาเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆก็ตามที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพหรือหารายได้
2. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำการแสดงออกหรือการปฏิบัติของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศในตลาดน้ำอัมพวา เช่น การพักผ่อนหย่อนใจ การเที่ยวชมตลาด การชมหิ่งห้อย การดูนก แมลง การตะโกนส่งเสียงดัง การทิ้งขยะ
3. ความเสียหายของนักทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ พืชพรรณถูกเหยียบย่ำ สัตว์ป่าถูกรบกวนและคุณภาพของน้ำเปลี่ยนแปลงไปจากค่ามาตรฐาน

4. ความเสี่ยง หมายถึง โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดผลในทางลบหรือความเสียหายที่ไม่พึงปรารถนา

5. การประเมินความเสี่ยง หมายถึง การประเมินทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพของความเสี่ยงต่อสุขภาพของนักท่องเที่ยวและ/หรือทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ โดยเกิดขึ้นจริงหรือเป็นไปได้ในปัจจุบัน

6. นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางจากที่อยู่อาศัยของตนไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว โดยใช้เวลาวางเพื่อความเพลิดเพลินการพักผ่อนหรือวัตถุประสงค์ใดๆก็ตามที่มีค่าใช้จ่ายได้

7. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้แก่ เทศบาลและองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสงคราม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในเรื่องการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการใช้สูตรของ Yamane (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2534 : 13) ดังนี้

$$n = N/1 + Ne^2$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนหน่วยประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

เมื่อแทนค่าลงในสูตร ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.08 หรือมีระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 92 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 160 ตัวอย่าง ผู้วิจัยเก็บตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ Systematic โดยเลือกสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาด้วยกัน

1.1 ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา บริเวณตลาดน้ำอัมพวา เช่น ตลาดน้ำยามเย็น พิษพรรณและสัตว์ประจำท้องถิ่น สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ
2. อันตรายนักท่องเที่ยวอาจได้รับจากการท่องเที่ยว
3. ผู้นำชุมชน นายกองค้การบริหารตำบล ประชาชนในชุมชน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ประชากร	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. ผู้นำชุมชน	36	22.5
2. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	31	19.4
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	19	11.8
4. ประชาชนในชุมชน	12	7.5
5. นักท่องเที่ยวชาวไทย	19	11.8
6. นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	43	26.9
รวมทั้งสิ้น	160	100

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แผนที่ภูมิประเทศในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อใช้ในการสำรวจสภาพปัจจุบัน แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางในการท่องเที่ยว

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังต่อไปนี้

ชุดที่ 1. แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1. แบบสอบถามคุณสมบัติของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2. แบบสอบถามข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3. แบบสอบถามกิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4. แบบสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ชุดที่ 2. แบบสัมภาษณ์แนวลึกเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญที่เสี่ยงต่อการถูกทำลายจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งที่อยู่อาศัยของทรัพยากรดังกล่าว และจำนวนของทรัพยากรต่างๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการประเมินความเสี่ยง สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นักท่องเที่ยว นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การประเมินความเสี่ยง

1. การประเมินความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่อาจได้รับความเสียหายจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

การประเมินความเสี่ยงจากการให้คะแนนความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่โดยผู้วิจัยร่วมกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ทรัพยากรสัตว์น้ำ ทรัพยากรพรรณไม้และทรัพยากรสัตว์ป่า จำนวน 3 คนโดยพิจารณาชนิด จำนวน ระดับความชุกชุม ถิ่นที่อยู่ของสัตว์ป่าและพรรณไม้ที่สำคัญที่เสี่ยงต่อการถูกทำลายจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวร่วมกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสียหายได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยว กิจกรรมของนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

เกณฑ์การให้คะแนนความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ความเสี่ยงของพื้นที่สูง	3	คะแนน
ความเสี่ยงของพื้นที่ปานกลาง	2	คะแนน
ความเสี่ยงของพื้นที่ต่ำ	1	คะแนน

2. การประเมินความเสี่ยงของอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การประเมินความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ร่วมกับอาการบาดเจ็บ ระดับความรุนแรงของอันตรายที่นักท่องเที่ยวได้รับในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อจัดลำดับความเสี่ยงของอันตราย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางระดับความเสี่ยงของอันตราย 4 ระดับ

ระดับความเสี่ยง	ผลลัพธ์	รายละเอียด
1	1-2	ความเสี่ยงน้อย
2	3-6	ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ต้องมีการทบทวนมาตรการควบคุม
3	7-9	ความเสี่ยงสูงต้องมีการดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยง
4	10-16	ความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ต้องหยุดดำเนินการและปรับปรุงแก้ไขเพื่อลดความเสี่ยง

การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มประชากรที่ศึกษาได้แก่ นักท่องเที่ยว เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามเป็นเครื่องมือนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาแปรข้อมูลเป็นตัวเลขเพื่อลงรหัสแล้วไปประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) และข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่อำเภออัมพวาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา

3.3 วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การทดสอบแบบสอบถาม

การทดสอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยก่อนเก็บข้อมูล เพื่อทำการทดสอบแบบสอบถามที่จะใช้ในการวิจัยมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เมื่อนำมาใช้เก็บข้อมูลและให้ผลการวิจัยที่ถูกต้องและเชื่อถือได้มากที่สุด โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นแล้วนำไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีเนื้อหาครอบคลุมและสอดคล้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีคุณภาพดีขึ้น ผลการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีบางข้อที่ต้องปรับปรุง เนื่องจากเป็นคำถามที่ตอบได้หลายคำตอบและซับซ้อน เช่น อาชีพ รายได้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวบางรายมีทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริมและบางรายเป็นนักเรียน/นักศึกษาที่ยังไม่มีรายได้ รวมทั้งเรื่องกิจกรรมและอันตรายที่นักท่องเที่ยวได้รับ ก็มีการปรับปรุงเป็นและใส่เครื่องหมาย/เพื่อสะดวกในการตอบคำถามของนักท่องเที่ยว

1. หาค่า IOC คำนวณได้เป็นรายข้อโดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum X}{N}$$

IOC	หมายถึง	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
X	หมายถึง	คะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้
1	หมายถึง	มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0	หมายถึง	ตัดสินใจไม่ได้
-1	หมายถึง	ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปเท่านั้น

6. นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มทดลองมาคำนวณตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีของ (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.83

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบ์ริค

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left[\frac{\sum s_i^2}{\sum s_t^2} \right]$$

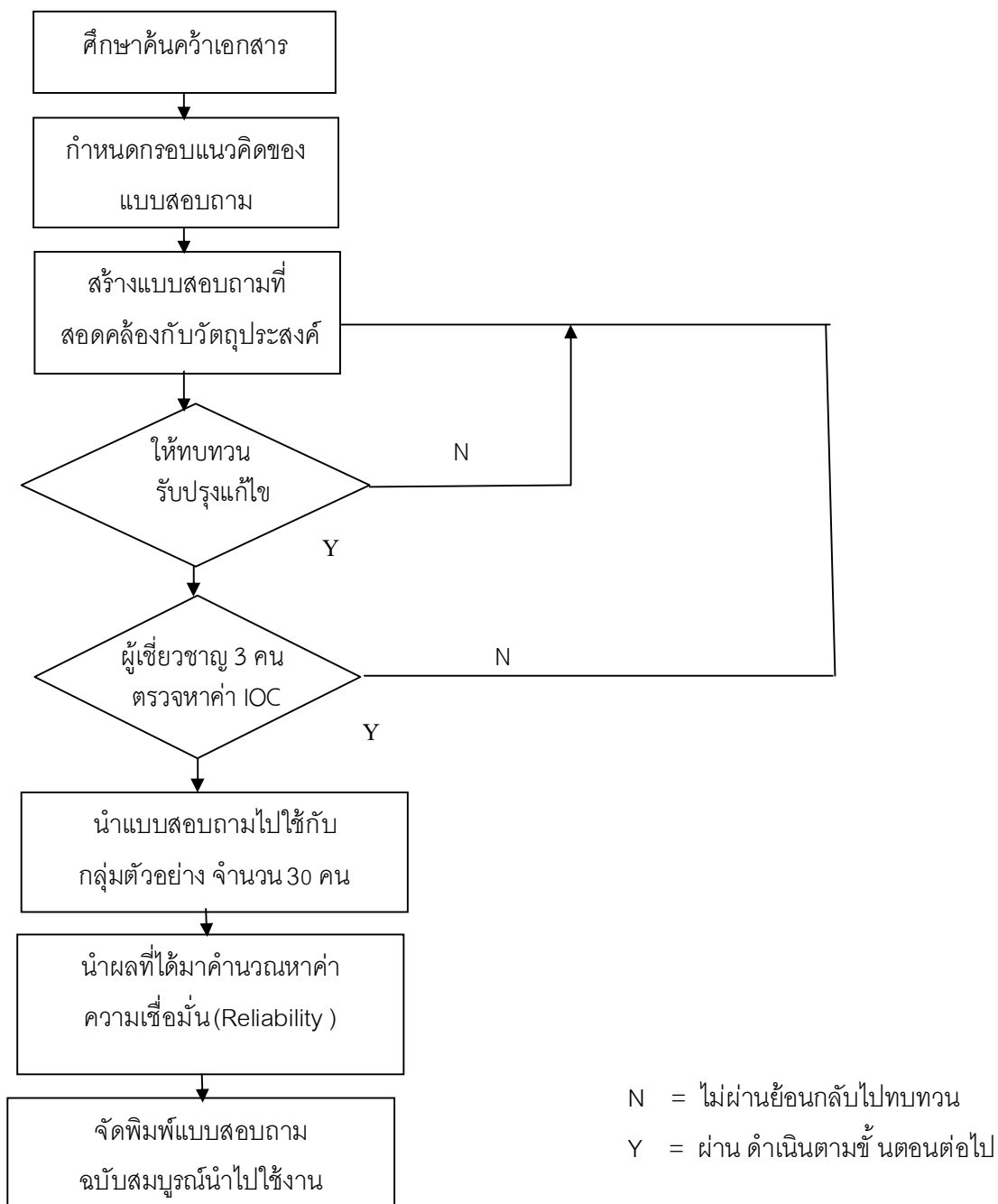
α หมายถึงค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ

n หมายถึงจำนวนแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ หมายถึงค่าผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

$\sum S_t^2$ หมายถึงค่าผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

แผนภูมิที่ 3.1 กรรมวิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้ โดยทำหนังสือขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามพร้อมสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัย เรื่อง การประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรม การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ ส่งผลต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือผู้ที่เกี่ยวข้อง ฝ่ายต่างๆในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์สถานการณ์ทั่วไปคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ร้อยละ
2. การวิเคราะห์คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยง เพื่อการท่องเที่ยว อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำมาสรุปและเรียบเรียงข้อความ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาคุณลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวได้รับในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามและเพื่อประเมินความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทาง ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการศึกษาวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาที่ทำการศึกษาเป็น 9 ประเด็นหลักคือ

1. การท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
3. พฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
4. การท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม
5. การประเมินความเสี่ยง
6. แหล่งท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ศึกษา
7. การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 การท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว

2.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

อำเภออัมพวามี ความสำคัญและเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยก่อนเรียกกันว่า “แขวงบางช้าง” เป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่มีความเจริญทั้งในด้านการเกษตร และการพาณิชย์ มีหลักฐานเชื่อได้ว่าในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองนั้น แขวงบางช้างมีตลาดค้าขายเรียกว่า “ตลาดบางช้าง” นายตลาดเป็นหญิงชื่อน้อย มีบรรดาศักดิ์เป็นท้าวแก้วผลึก นายตลาดผู้นี้อยู่ในตระกูลเศรษฐีบางช้างซึ่งต่อมาเป็นราชินิกุล“ณ บางช้าง”

พ.ศ. 2303 ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย รัชสมัยพระเจ้าเอกทัศนโปรดเกล้าฯ ให้นายทองด้วง (พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) เป็นหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี ซึ่งเป็นเมืองจัตวาขึ้นตรงต่อกรุงศรีอยุธยา ภายหลังหลวงยกกระบัตรได้แต่งงานกับคุณนาค บุตรีเศรษฐีบางช้างและย้ายบ้านไปอยู่หลังวัดจุฬามณี ต่อมาเมื่อไฟไหม้บ้านจึงได้ย้ายไปอยู่ที่หลังวัดอัมพวันเจติยาราม ปี พ.ศ. 2310 พม่าตีกรุงศรีอยุธยาแตก หลวงยกกระบัตรจึงตัดสินใจอพยพครอบครัวเข้าไปอยู่ในป่าลึก ในระหว่างนี้ ท่านแก้ว (สมเด็จพระศรีสุทธารักษ์) พี่สาวของหลวงยกกระบัตร ได้คลอดบุตรหญิงคนหนึ่งตั้งชื่อว่า “บุญรอด” (ต่อมาได้เป็นสมเด็จพระศรีสุริเยนทรามาตย์บรมราชินี ในรัชกาลที่ 2) ในช่วงสมัยกรุงธนบุรี พระยาวชิรปราการได้รวบรวมกำลังขับไล่พม่าออกไปหมดและสถาปนาขึ้นเป็น พระเจ้า

ตากสิน หลวงยกกระบัตรได้อพยพครอบครัวกลับภูมิลำเนาเดิมในช่วงนี้เองคุณนาคภรรยาก็ได้คลอดบุตรคนที่ 4 เป็นชายชื่อ ฉิม (พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย)หลังจากนั้นหลวงยกกระบัตรก็ได้กลับเข้ารับราชการอยู่กับสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระราชวรินทร์เจ้ากรมพระตำรวจนอกขวาและได้ดำรงตำแหน่งจนเป็นสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกและปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกต้นราชวงศ์จักรีเริ่มเข้าสู่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ คุณนาคภรรยาจึงได้รับสถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี คุณสืมนมาราคคุณนาคได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระรูปศิริโสภาคมหานาคนาารี

แต่เนื่องจากสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินีทรงเป็นคนพื้นบ้านบางช้างมาก่อน จึงมีพระประยูรญาติต่างๆ ที่สนิทประคบอาสีพทำสวนอยู่ที่บางช้าง เมื่อได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินีจึงนับเป็นราชินิกุล “บางช้าง” พระประยูรญาติจึงเกี่ยวดองเป็นวงศ์บางช้างด้วย และสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินีมักทรงเสด็จเยี่ยมพระประยูรญาติเสมออัมพวาตลาดน้ำยามเย็นจึงมีคำกล่าวเรียกว่า “สวนนอก” หมายถึง สวนบ้านนอก ที่เป็นของวงศ์ราชินิกุลบางช้าง ส่วนบางกอก ซึ่งเป็นส่วนของเจ้านายในราชวงศ์ก็เรียกว่า “สวนใน” มีคำกล่าวว่า “บางช้างสวนนอก บางกอกสวนใน” จนถึงใน สมัยรัชกาลที่ 4 จึงยกเลิกไปอัมพวาจึงเป็นเมืองที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทยมายาวนาน

เป็นตลาดริมคลอง ตั้งอยู่ใกล้วัดอัมพวันเจติยาราม (จตุรทิศที่วัดอัมพวันเจติยารามได้) ทุกวันศุกร์ เสาร์และอาทิตย์ ในช่วงเวลาเย็นตั้งแต่ช่วงเวลา 14.00 - 21.00 น. ในคลองอัมพวาจะมีพ่อค้าแม่ค้าพายเรือขายอาหาร และเครื่องดื่ม เช่น หอยทอด ก๋วยเตี๋ยว กาแฟ โอเลี้ยง ขนมหวานต่างๆ และมีรถเข็นขายของบนบกด้วย บรรยากาศสบายๆ มีเพลงฟัง จากเสียงตามสายของชาวชุมชน ประชาชนสามารถเดินเที่ยวชมตลาดหาซื้ออาหารรับประทานและเช่าเรือไปเที่ยวชมดูหิ่งห้อยในยามค่ำคืนได้ ล่องเรือชมหิ่งห้อย

การล่องเรือชมหิ่งห้อยยามค่ำคืนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นักท่องเที่ยวที่มาพักมาเที่ยวสมุทรสงครามมักไม่พลาดที่จะไปชม โดยปกติแล้วหิ่งห้อยจะมีมากโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - ตุลาคม ควรเลือกชมในช่วงเวลาที่เป็นช่วงแรมหรือคืนเดือนมืด เพราะเห็นแสงของหิ่งห้อยได้ชัดเจนกว่าเวลาข้างขึ้น อัมพวาตลาดน้ำยามเย็นนอกจากนี้ควรเลือกชมเวลาน้ำขึ้นมากเนื่องจากจังหวัดสมุทรสงครามเป็น จังหวัดที่อยู่ใกล้ทะเลน้ำจะขึ้น-ลง อยู่ตลอดเวลา ในช่วงน้ำขึ้นเรือสามารถเข้าไปใกล้กับต้นลำพูซึ่งหิ่งห้อยเกาะอยู่ทำให้สามารถเห็นแสงของหิ่งห้อยได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นักท่องเที่ยวที่มีความประสงค์จะนั่งเรือชมหิ่งห้อยประกายความงามยามค่ำคืน สามารถติดต่อเรือได้ ซึ่งทางชุมชนตลาดอัมพวาได้จัดบริการไว้ให้ที่ตลาดน้ำอัมพวา (ราคา 50-60 บาท/ท่าน) หรือจะติดต่อกับที่พักหรือโฮมสเตย์ต่างๆ ในอัมพวาก็ได้ โดยเรือจะล่องไปตามลำน้ำแม่กลองหรือคลองย่อยต่างๆ ที่มีต้นลำพูริมฝั่ง อัมพวาตลาดน้ำยามเย็น

ก่อนเช่าเรือ นักท่องเที่ยวควรตรวจสอบระยะเวลาการล่องเรือชมหิ่งห้อยกับผู้ให้บริการเสีย ก่อนเรือจะวิ่งไปตามแม่น้ำและลำคลองที่มีหิ่งห้อยจะมีอยู่เป็นจุดๆ ในบริเวณที่แตกต่างกัน ถ้าหากผู้ให้บริการไม่มีความชำนาญในเส้นทาง และรู้แหล่งที่อยู่หรือให้บริการในเส้นทางที่สั้นเกินไปยอมทำให้นักท่องเที่ยวเห็นหิ่งห้อยได้น้อย และควรใส่ชูชีพตลอดเวลาเพื่อความปลอดภัย สำหรับข้อปฏิบัติในการชมหิ่งห้อย คือ ไม่ควรส่งเสียงดัง และไม่จับหรือทำสิ่งใดที่รบกวนหิ่งห้อยโดยเด็ดขาด เพื่อให้ธรรมชาติถูกรบกวนน้อยที่สุดและมีหิ่งห้อยให้ชมไปนาน ๆ

ในปี พ.ศ. 2534 องค์การท่องเที่ยวโลกหรือ WTO (World Tourism Organization) ได้มีการจัดการประชุมกับรัฐบาลของนานาประเทศขึ้นที่เมืองออตตาวา ประเทศแคนาดา ซึ่งผลจากการประชุมในครั้งนี้ได้รับการลงนามจากหน่วยงานสถิติขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งมีมติร่วมกันถึงคำจำกัดความของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ ของบุคคลที่ท่องเที่ยวไปและอยู่พักอาศัยในสถานที่ที่ไม่ใช่ในสภาพแวดล้อมปกติในชีวิตประจำวัน ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี ซึ่งเป็นการเดินทางในช่วงที่เป็นเวลาว่างหรือเพื่อทำธุรกิจหรือเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ (ใจพร เศรษฐฐาภิวัดติกุล, 2544 : 23)

2.2.2 ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

ในปีพ.ศ. 2506 องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วย การเดินทางและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี และได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “การท่องเที่ยว” หมายถึง การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติหรือการไปร่วมประชุมแต่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน หรือไปพำนักอยู่เป็นการถาวร (ใจพร เศรษฐฐาภิวัดติกุล , 2544 : 22)

ปีพ.ศ. 2534 องค์การท่องเที่ยวโลกหรือ WTO (World Tourism Organization) ได้มีการจัดการประชุมกับรัฐบาลกับนานาประเทศขึ้นที่เมืองออตตาวา ประเทศแคนาดา ซึ่งผลจากการประชุมในครั้งนี้ได้รับการลงนามจากหน่วยงานสถิติขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งมีมติร่วมกันถึงคำจำกัดความของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวประกอบไปด้วย กิจกรรมต่างๆ ของบุคคลที่ท่องเที่ยวไปและอยู่พักอาศัยในสถานที่ที่ไม่ใช่ในสภาพแวดล้อมปกติในชีวิตประจำวัน ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี ซึ่งเป็นการเดินทางในช่วงที่เป็นเวลาว่างหรือเพื่อทำธุรกิจ หรือเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ (ใจพร เศรษฐฐาภิวัดติกุล , 2544 : 23)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า “การท่องเที่ยว” เป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้างขวาง เพราะมิได้หมายความเฉพาะเพียงการเดินทาง เพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนงานเยี่ยมเยือนญาติพี่น้อง นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น (ใจพร เศรษฐฐาภิวัดติกุล, 2544 : 23)

จึงอาจสรุปได้ว่าความหมายของการท่องเที่ยวที่กำหนดไว้เป็นสากลจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข 3 ประการคือ

1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (Temporary)
2. เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆก็ตามที่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพ

2. ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดใจในการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมีผู้อธิบายและให้ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวไว้หลายประการดังนี้

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 :25) ให้ความหมายของ ทรัพยากรการท่องเที่ยวว่า หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นทั้งที่อยู่ในลักษณะที่เป็นรูปธรรมสามารถสัมผัสได้และอยู่ในลักษณะนามธรรมไม่สามารถสัมผัสได้ อันมนุษย์สามารถนำมาใช้เพื่อเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมอีกทั้งเป็นมรดกที่ทรงคุณค่าของประเทศด้วย

วินิจฉัย วีรยางกูร (2532 : 56)ให้ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวว่า หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้

สาธิต ประเสริฐ (2538:27) ให้ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวว่า หมายถึง สิ่งดึงดูดใจหรือสิ่งที่น่าสนใจที่ทำให้ผู้คนเดินทางเข้าไปเยือนหรือชื่นชมตามถิ่นฐานที่ตั้ง ซึ่งได้แก่หน้าผา ถ้ำและน้ำตกต่างๆ ตลอดจนบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวที่ทางอุทยานได้อนุญาตไว้

เห็นได้ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวหมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นทั้งที่อยู่ในลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เป็นสิ่งดึงดูดใจหรือสิ่งที่ทำให้ผู้คนสนใจเดินทางเข้าไปเยือนหรือชื่นชมตามถิ่นฐานที่ตั้ง

3. ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548:26) กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) แบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Tourism Resources) หมายถึง ทรัพยากรทั้งทางด้านชีวภาพและกายภาพ ได้แก่ พื้นที่ป่า สัตว์ป่า น้ำตก ถ้ำ ชายหาด เกาะแก่งและปะการัง เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้มีความงดงามโดดเด่น เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพักผ่อนหย่อนใจและการศึกษาธรรมชาติ

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณคดีและประวัติศาสตร์ (Archeological and Historical Resources) หมายถึง พื้นที่ หลักฐานและร่องรอยทางกายภาพที่เหลืออยู่ ซึ่งอาจบ่งบอกถึงสภาพความเป็นมาและพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตทั้งในยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ ทั้งนี้รวมถึงวัตถุต่างๆ ที่มนุษย์สร้างหรือประดิษฐ์ขึ้นด้วย ตัวอย่างของทรัพยากรการท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ ได้แก่ แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อุทยานประวัติศาสตร์ในจังหวัดสุโขทัย พระนครศรีอยุธยา พระพุทธรูปและเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมรวมถึงสิ่งที่ตกทอดตามประเพณีโบราณมาสู่ชนรุ่นหลัง เช่น ศิลปะการแสดง การแต่งกายแบบโบราณ ภาษาพื้นเมือง ความเชื่อเรื่องวิญญาณและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ทั้งนี้ยังรวมถึงสิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการท่องเที่ยว เช่น สวนสนุก หรือพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น และสิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยวัตถุประสงค์ดั้งเดิมที่สร้างขึ้นนั้นอาจไม่ใช่เพื่อการท่องเที่ยว แต่เป็นที่ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ เช่น เขื่อน โรงงานผลิตเบียร์ โรงงานเครื่องปั้นดินเผา สวนอุน เป็นต้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจกรรมงานประจำ โดยปกติการท่องเที่ยวจะหมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกลและการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่ องค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและการท่องเที่ยว ณ กรุงโรมเมื่อปี พ.ศ. 2506 ได้ให้คำนิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการคือ 1) ต้องมีการเดินทาง 2) ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือนและ 3) ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง

สำหรับจุดมุ่งหมายของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ แต่เป็นเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆอย่าง ต่อไปนี้

1. เพื่อพักผ่อนในวันหยุด
2. เพื่อวัฒนธรรมหรือศาสนา
3. เพื่อการศึกษา
4. เพื่อการกีฬาและบันเทิง
5. เพื่อชมประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ
6. เพื่องานอดิเรก
7. เพื่อเยี่ยมญาติมิตร
8. เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ
9. เพื่อเข้าร่วมประชุมสัมมนา

การท่องเที่ยวเป็นการนันทนาการ (Recreation) รูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่างที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมายถึงที่อยู่อาศัย ไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้น (motivator) จากความต้องการในด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรมและการปฏิสัมพันธ์ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540, หน้า 2-5)

แมคอินทอช และโกลเนอร์ (McIntosh & Goeldner, 1984) ได้สรุปว่าการท่องเที่ยว (tourism) หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ต่างๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่างๆ รวมทั้งรัฐบาลประเทศเจ้าภาพและประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอยู่ในกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูด ด้วยการให้การต้อนรับที่อบอุ่น เปี่ยมไมตรีจิตแก่นักท่องเที่ยวหรือแขกผู้มาเยือน

ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสูงยิ่งในการนำเงินตราเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้อันดับหนึ่ง เมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกอื่นๆ การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม ดังต่อไปนี้

ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ เป็นแหล่งที่นำรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ , ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินตราต่างประเทศ , ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน , ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ , ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต

ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น , ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น , ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม , ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา , ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น , ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้นนำทรัพยากรธรรมชาติส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่ระลึกจำหน่าย , ช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคี

सानนท์ สมศรี (2532, หน้า 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจ สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศ ทำให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น สร้างงานและอาชีพเป็นการแก้ปัญหาการ

ว่างงาน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติก่อให้เกิดสันติภาพ ความเป็นมิตรไมตรีและความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยและเป็นการสร้างสรรค์ความเจริญให้สังคม การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพราะอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ช่วยขยายขอบเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์และวัฒนธรรมตลอดจนทำให้สาขาเศรษฐกิจอื่นๆ ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งพอจะสรุปความสำคัญของการท่องเที่ยวได้ดังนี้ (ปก แก้วกาญจน์และสมพร ชุมทอง , 2532 หน้า 17-19) ได้แก่ ก่อให้เกิดการจ้างงาน , ช่วยให้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติในประเทศเพิ่มขึ้น , ช่วยลดปัญหาดุลการค้าและดุลการชำระเงิน , เป็นแหล่งให้เกิดการออมและการสะสมทุน , ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนสะดวกสบายขึ้น , ก่อให้เกิดผลกระทบไปสู่การผลิตสาขาอื่นๆ , ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายทรัพยากรธรรมชาติ , ช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสถาบันการเงิน, ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

จากทรรศนะที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า การท่องเที่ยวในระยะที่ผ่านมาจะเน้นมิติทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ การที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเติบโตคู่กับผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมกับโครงสร้างต่างๆ ของประเทศ โดยสรุปได้ดังนี้

1.ด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการว่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ธุรกิจท่องเที่ยวขยายตัวนำไปสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดรายได้ที่สำคัญของประเทศ

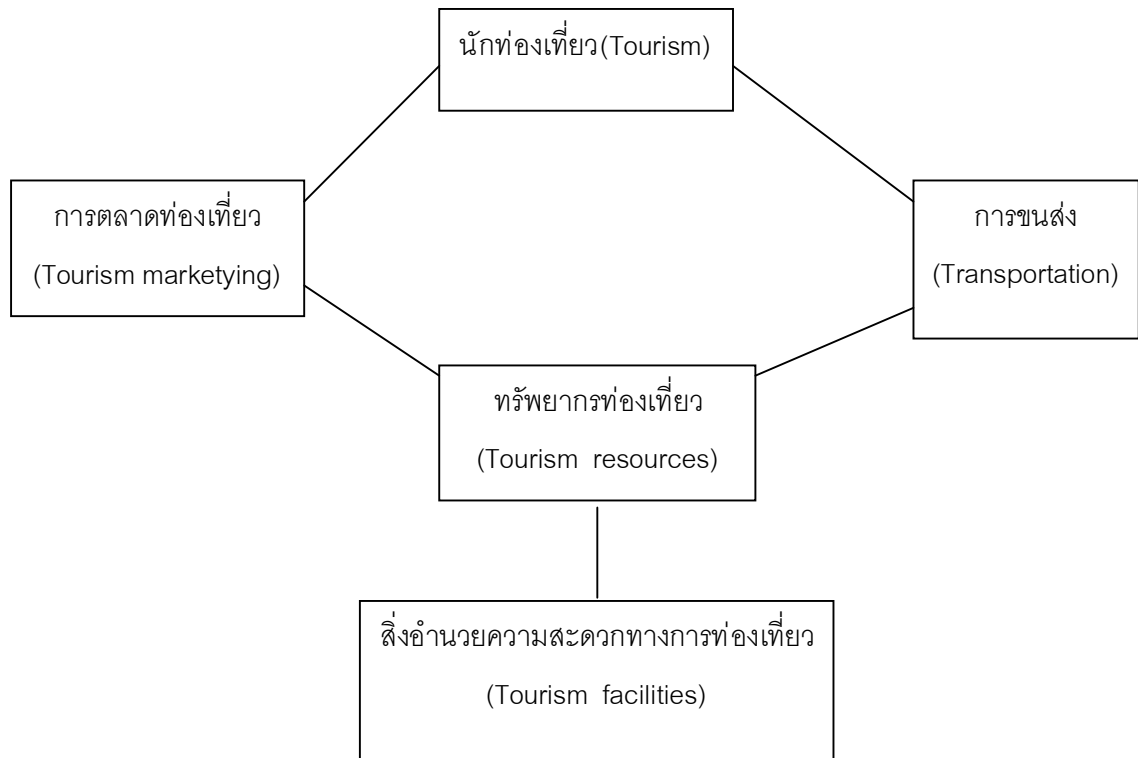
2.ด้านสังคม

2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐานก่อให้เกิดการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา สาธารณูปโภคต่างๆ ที่จะนำไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่นและประเทศ

2.2 ด้านศิลปวัฒนธรรม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจในเรื่องศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ของอารยประเทศและท้องถิ่นไทยได้ดี นอกจากนี้ยังเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ศิลปวัฒนธรรมและเกียรติภูมิของประเทศให้เป็นที่รู้จักแก่ชาวโลก

3. ด้านการเมืองการปกครอง ก่อให้เกิดสันติภาพ ความสามัคคี ความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกันในหมู่เพื่อนมนุษย์ เกิดความรู้สึกเป็นมิตรไมตรีต่อกัน ระหว่างเจ้าของบ้านและผู้ให้บริการ กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันของมนุษยชาติ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นวงจร ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 2.1 แสดงองค์ประกอบการท่องเที่ยว (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540, หน้า 2-45)

นักท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้ นักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International visitor) หมายถึง บุคคลที่มีได้พำนักถาวรในราชอาณาจักรไทย
2. นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 60 วัน
3. นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไม่ค้างคืน (International excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้งโดยมิได้ค้างคืน
4. นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic visitor) หมายถึง บุคคลทุกสัญชาติที่มีได้พำนักถาวรอยู่ในราชอาณาจักรไทยและเดินทางไปยังสถานที่หนึ่งในอีกจังหวัดหนึ่ง ซึ่งมีใช้เป็นถิ่นที่อยู่ประจำของเขา

5. นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (Domestic tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไปค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบันแต่ครั้งอย่างน้อย 1 คืน

6. นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ค้างคืน (Domestic excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีได้พักค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบัน

การตลาดท่องเที่ยว การที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในครั้งนั้น จะต้องมีการตลาดท่องเที่ยวในการชักนำให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตน แล้วใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในครั้งนั้น โดยการตลาดท่องเที่ยวอาจทำได้ 2 วิธี คือ

1. การให้บริการข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ทางการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

2. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อสารข้อมูลข่าวสารท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย เป็นต้น เพื่อเชิญชวน กระตุ้น เร่งเร้าให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวของตน

การขนส่ง เมื่อนักท่องเที่ยวตัดสินใจจะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวใดแล้วก็ต้องมีบริการขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวในครั้งนั้น ซึ่งการขนส่ง หมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวด้วยยานพาหนะประเภทต่างๆ จากภูมิลำเนาไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการและกลับสู่ภูมิลำเนา การขนส่งแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. การขนส่งทางรถยนต์
2. การขนส่งทางรถไฟ
3. การขนส่งทางเรือ
4. การขนส่งทางเครื่องบิน

ทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นสินค้าการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว โดยแบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงามตามธรรมชาติสามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำพุร้อน ถ้ำ น้ำตก ชายทะเลหาดทราย ทะเลสาบ เกาะแก่ง เป็นต้น

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถานและโบราณวัตถุเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามความประสงค์หรือประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและได้สร้างเสริมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น พระราชวัง ศาสนสถาน ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ กำแพงเมือง อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

3. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สภาพชีวิตในชนบท หมู่บ้านช้าง ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม สวนสนุก การแสดงสินค้าพื้นบ้าน การแข่งขันกีฬา งานเทศกาล ประเพณีต่างๆ เป็นต้น

สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นสรรพสิ่งที่รองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย โดยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นรองรับการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะประกอบด้วย 2 อย่างคือ

(1) การอำนวยความสะดวกในการเข้าและออกประเทศ เป็นการอำนวยความสะดวกในการผ่านเข้าและออกประเทศของนักท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนถ่ายกระเป๋าเดินทาง การตรวจตราหนังสือเดินทาง การตรวจค้นสิ่งของติดตัว การต่อวีซ่า

(2) การให้บริการท่องเที่ยว เป็นการให้ความสะดวกในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ได้แก่ บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว การบริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์และบริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้จำแนกองค์ประกอบของการท่องเที่ยวได้ดังนี้ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540, หน้า 3-1-3-5)

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ ลำธาร ทะเล หาดทราย หาดหิน เกาะแก่ง อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกขชาติ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด ปะการังและธรรมชาติใต้ทะเล

2. ประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถานและศาสนา ได้แก่ วัด โบราณสถาน ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถาน กำแพงเมือง อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน

3. ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม ได้แก่ งานประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง ไร่ นา พืชผัก ผลไม้ เหมือง แหล่งบันเทิง โรงละคร โรงงานอุตสาหกรรม

4. กีฬาและบันเทิง ได้แก่ กีฬาทางบก ทางน้ำ แหล่งบันเทิงยามราตรี สวนสนุก สวนน้ำ

5. ตลาดการท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งต้นทาง ถิ่นที่พักอาศัย ระยะเวลาพำนัก วันพัก กิจกรรม และพฤติกรรม ทักษะคน

6. การบริการท่องเที่ยว ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง เส้นทางบก เรือ อากาศ ยานพาหนะ การขนส่งนักท่องเที่ยว ระเบียบพิธีการเข้าเมืองและที่พัก ได้แก่ โรงแรม เกสต์เฮาส์ หอพัก บังกะโล บ้านพักรับรอง การตั้งแคมป์ บ้านพักในชุมชน บ้านเรือน และการบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ผู้แทนจำหน่ายการท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง กิจกรรมการท่องเที่ยว

ประเทศไทยมีทรัพยากรท่องเที่ยวเกี่ยวเนื่องกับรากฐานของวิถีชีวิตของประชาชนเป็นหลัก ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์โบราณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม การจัดการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่แท้จริงได้แบ่งรูปแบบและระดับกิจกรรมของการท่องเที่ยวที่ต้องการการจัดการจัดการแตกต่างกัน ดังนี้

1. การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรให้คงไว้ยาวนานที่สุด ครอบคลุมทรัพยากรทุกประเภท เช่น ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิตของมนุษย์ การท่องเที่ยวเหล่านี้จัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation tourism) ซึ่งครอบคลุม natural tourism , cultural tourism และ historical tourism ทั้งหมด

2. การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการศึกษาในแหล่งธรรมชาติเพื่อการรักษาระบบนิเวศ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นมากเป็นพิเศษ ทั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งหรือบางส่วนในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่ให้ความสำคัญต่อระบบนิเวศของพื้นที่นั้นๆ จัดเป็นการท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นนันทนาการ การพักผ่อนหย่อนใจ การทัศนศึกษา การประชุม สัมมนา การติดต่อทางธุรกิจ ที่ให้ความสำคัญในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก เป็นการท่องเที่ยวนันทนาการ ประชุมและสัมมนา (เพื่อนธรรมชาติ , 2537)

การวัดความเป็นนักท่องเที่ยว จากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540, หน้า 3-17) ได้พิจารณาความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้จากปัจจัยดังต่อไปนี้

1.ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาประเภทและแนวทางของแหล่งท่องเที่ยวที่นิยมไปเที่ยว โดยให้ความสำคัญการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ การรักษาสีเขียวและ การสร้างความตระหนักในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ระดับความเข้มข้นของความสนใจมีดังนี้ 1) สนใจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติหรือวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะท้องถิ่นที่มีความสมบูรณ์หลากหลาย ต้องใช้ความตั้งใจในการท่องเที่ยวสูง มีกิจกรรมที่แตกต่างจากความเคยชินตามปกติ 2) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา เรียนรู้ สัมผัสและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติและระบบนิเวศ เช่น การศึกษาธรรมชาติ การเดินป่า การดูนก การส่องสัตว์ การดำน้ำดูปะการัง

2.การเตรียมตัวก่อนเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวควรจะมีการเตรียมการศึกษาความรู้ โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและ/ หรือการเข้ารับการอบรมก่อนเดินทางหรือโดยการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ก่อนเดินทาง , มีการเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ ในการท่องเที่ยวครบถ้วนด้วยตนเองหรือตามคำแนะนำโดยให้ความสำคัญในอุปกรณ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและไม่ทิ้งให้เป็นขยะมูลฝอยในขณะท่องเที่ยว

3.การปฏิบัติตัวในการท่องเที่ยว ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในแหล่งเที่ยวนั้นๆ ตามที่เห็นสมควร , มีการกระตือรือร้นในการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม , มีความสนใจใฝ่รู้ในระหว่างการท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อข้อมูล กิจกรรม การสื่อความหมายหรืออื่นๆที่จะเสริมความรู้และความตระหนักที่ดี ,มีความยินดีจ่ายในการรักษาสีเขียวและสิ่งแวดล้อม , สนใจเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

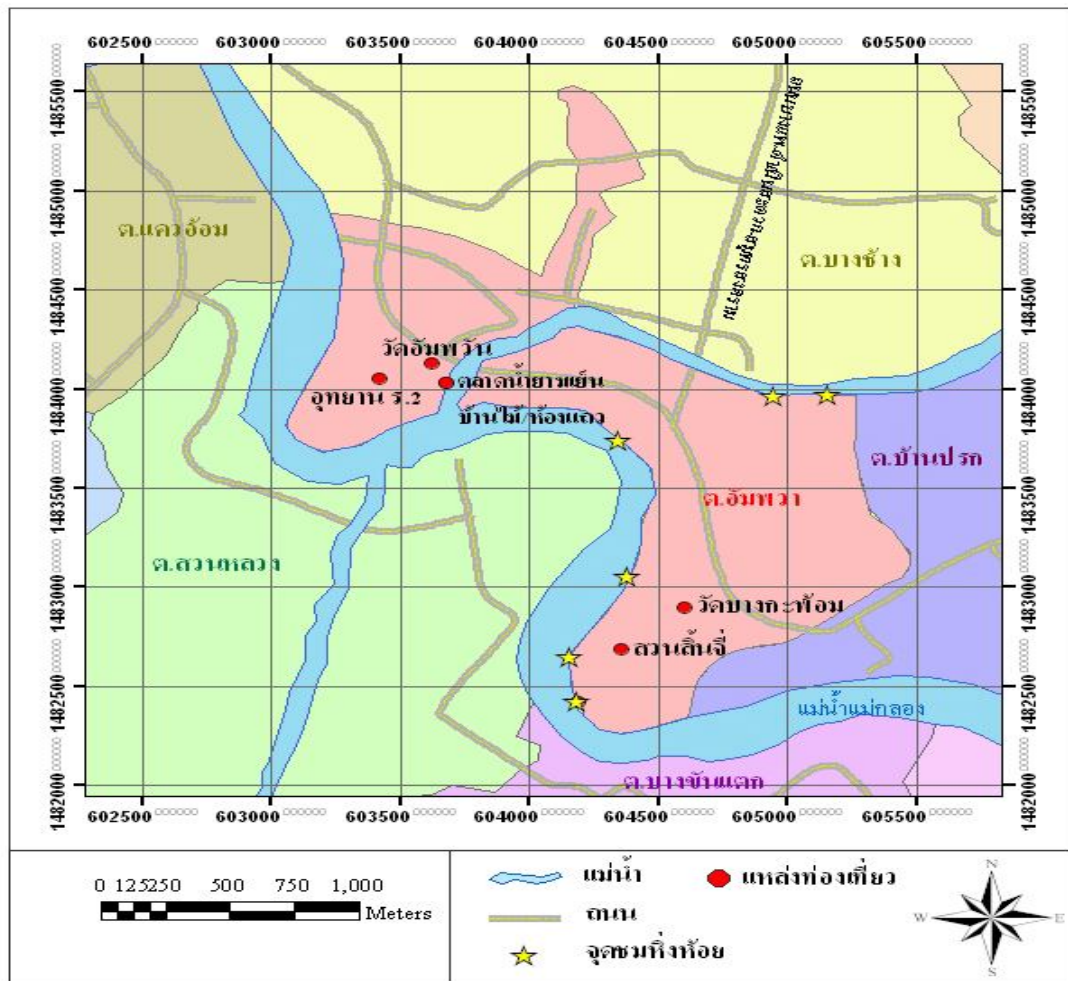
4. การปฏิบัติหลังการท่องเที่ยว มีความรักและหวงแหนทรัพยากรที่ได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น หลังจากการท่องเที่ยวและมีการเรียนรู้ต่อเนื่อง ช่วยสื่อ ขยาย เผยแพร่ข้อมูลที่ได้รับต่อจากผู้อื่น

กระบวนการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เพลิดเพลินและมีความสุขจากการการท่องเที่ยว หรือนันทนาการนอกเวลาตามปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวมากเพราะกิจกรรมต่างๆ นั้นจะเป็นสื่อกลางนำการท่องเที่ยวไปสู่เป้าหมายได้ กิจกรรมที่เหมาะสมจึงควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่ไปกับการได้รับความเพลิดเพลิน ทั้งนี้ต้องเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบน้อยที่สุดหรือผลกระทบที่สามารถป้องกันหรือแก้ไขได้

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องจัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. กิจกรรมในแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ เดินป่า ศึกษาธรรมชาติสองสัตรี/ดูนก เทียวถ้ำ/น้ำตก พายเรือ (แคนู, คายัก, เรือใบ, วินเซิร์ฟ) ดำน้ำดูปะการัง (น้ำตื้น, น้ำลึก) ตั้งแคมป์ ล่องแพ ขี่ม้า/นั่งช้าง
2. กิจกรรมกึ่งนิเวศ ได้แก่ ถ่ายรูป บันทึกภาพ/เสียง ศึกษาท้องฟ้า ช้างกระยาน ท่องเที่ยว (เสือภูเขา) ปีน/ไต่เขา ตกปลา
3. กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ได้แก่ ชมความงาม ความเก่าแก่ ศึกษาเรียนรู้ ประวัติความเป็นมาของแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ ศึกษาชื่นชมงานศิลปกรรมและวัฒนธรรม ร่วมกิจกรรม เรียนรู้พฤติกรรมของผู้คน ศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง

กิจกรรมต่างๆนี้ มีลักษณะเฉพาะเหมาะสมกับบางพื้นที่และบางกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเครื่องมือที่ต่างกัน รวมทั้งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับที่ต่างกัน

ภาพที่ 2.2 แสดงแผนที่เขตตำบลอัมพวาและทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลอัมพวา
ที่มา : เอกสิทธิ์ สุดแก้ว. 2549. หน้า 33

2.3. พฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

1. ความหมายของพฤติกรรม

พจนานุกรมทองแมน (Goldensor,1984:90) ได้ให้คำจำกัดความว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำหรือการตอบสนองการกระทำทางจิตวิทยาของแต่และบุคคลและเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอกรวมทั้งเป็นกิจกรรมการกระทำต่างๆ ที่เป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมายสังเกตเห็นได้หรือเป็นกิจกรรมการกระทำต่างๆ ที่ได้ผ่านการใคร่ครวญมาแล้วหรือเป็นไปอย่างไม่รู้สีกตัว

สมจิตร์ สุพรรณทัศน์ (2534:97) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า หมายถึง ปฏิกริยาหรือกิจกรรมทุกชนิดของสิ่งมีชีวิตจะสังเกตได้หรือสังเกตไม่ได้ก็ตาม

โสภา ชูพิกุลชัย (2521:2) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า หมายถึง การกระทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีชีวิตและบุคคลอื่นสามารถสังเกตได้หรือใช้เครื่องมือทดลองได้ เช่น การหัวเราะ การร้องไห้ การกิน การเล่นหรือการนอน เป็นต้น

จากความหมายของพฤติกรรมดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมหมายถึง การกระทำหรือการตอบสนองที่บุคคลนั้นแสดงออกมาทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล โดยอาจแสดงออกมาทั้งที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ ซึ่งบุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้หรือสามารถตรวจสอบได้ โดยใช้เครื่องมือในการตรวจสอบพฤติกรรม

2. การวัดพฤติกรรม

พฤติกรรมในการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับประเภทของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว พฤติกรรมในการท่องเที่ยว เช่น การเล่นน้ำตก การเดินป่า การดูนก การส่องสัตว์ ฯลฯ

สมจิตร์ สุพรรณทัศน์ (2534:97) กล่าวถึง วิธีการศึกษาพฤติกรรมมี 2 วิธี คือ

1. การศึกษาพฤติกรรมโดยตรงอาจทำได้ 2 วิธีคือ

1.1 การสังเกตแบบให้ผู้สังเกตรู้ตัว (Direct Observation) การสังเกตพฤติกรรม โดยบอกให้ผู้สังเกตทราบบุคคลบางคนอาจไม่แสดงพฤติกรรมที่แท้จริงของตนออกมา ถ้าบุคคลนั้นคิดว่า การแสดงออกของพฤติกรรมบางอย่างให้บุคคลอื่นเห็นเป็นการไม่สมควร

1.2 การสังเกตแบบธรรมชาติ (Naturalistic Observation) คือ การที่บุคคลผู้ต้องการสังเกตพฤติกรรมไม่ได้กระทำตนเป็นรบกวนพฤติกรรมของบุคคลที่ถูกสังเกตและเป็นไปในลักษณะที่ทำให้ผู้ถูกสังเกตไม่ทราบว่าถูกสังเกตพฤติกรรม การสังเกตแบบนี้จะได้พฤติกรรมที่แท้จริงมาก เพราะบุคคลที่ถูกสังเกตจะไม่เกิดความรู้สึกตัวว่าบุคคลอื่นคอยสังเกตพฤติกรรมของตนเอง

2. การศึกษาพฤติกรรมโดยทางอ้อม แบ่งออกได้หลายวิธีคือ

2.1 การสัมภาษณ์เป็นวิธีที่บุคคลหนึ่งต้องการซักถามข้อมูลจากบุคคลอื่น กลุ่มของบุคคล ซึ่งทำได้โดยการซักถามแบบเผชิญหน้ากัน พบหน้ากันโดยตรงหรืออาจเผชิญกันโดยตรง แต่มีคนกลางทำหน้าที่ซักถามให้ก็ได้ การสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

2.1.1 การสัมภาษณ์โดยตรงผู้สัมภาษณ์จะซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นเรื่องราวไปตามที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะรู้ตัวตลอดเวลาว่า ผู้สัมภาษณ์ต้องการทราบในเรื่องใด

2.1.2 การสัมภาษณ์โดยทางอ้อมหรือไม่เป็นทางการผู้สัมภาษณ์จะไม่ทราบว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการอะไร ผู้สัมภาษณ์จะพูดคุยไปเรื่อยๆ โดยสอดแทรกเรื่องที่จะสัมภาษณ์เมื่อโอกาสซึ่งผู้ตอบจะไม่รู้ตัวว่าเป็นสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์เจาะจงที่จะได้ทราบถึงพฤติกรรมนั้นๆ

2.2 การตอบแบบสอบถามเหมาะสำหรับการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลเป็นจำนวนมาก โดยบุคคลเหล่านั้นอาจอยู่ห่างไกลกระจายมากหรือพฤติกรรมที่ต้องการทราบเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว ผู้ศึกษาไม่สามารถย้อนไปดูพฤติกรรมนั้นได้ ในบางกรณีผู้ศึกษามีความต้องการที่จะทราบถึงแนวโน้มของพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การศึกษาโดยวิธีนี้ผู้ถูกศึกษาสามารถที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปกปิดหรือพฤติกรรมต่างๆที่ไม่ยอมแสดงให้ผู้อื่นทราบได้โดยวิธีอื่นและสามารถที่จะให้ข้อมูลในเวลาใดก็ได้ โดยผู้ศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้

2.3 การทดลองเป็นการศึกษา โดยผู้ถูกศึกษาจะอยู่ในสภาพการควบคุมตามที่ผู้ศึกษาต้องการโดยสภาพแท้จริงการควบคุมจะทำได้ในห้องปฏิบัติการ แต่ในชุมชนการศึกษาพฤติกรรมของชุมชน โดยการควบคุมตัวแปรต่างๆ คงเป็นไปได้เล็กน้อยมาก

2.4 การบันทึกเป็นวิธีการให้บุคคลแต่ละคนได้บันทึกพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งอาจออกมาในรูปของบันทึกประจำวันหรือเป็นการศึกษาพฤติกรรมแต่ละประเภทก็ได้ เช่น พฤติกรรมการกิน พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมการทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ

สำหรับการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวผู้วิจัยใช้วิธีการให้ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากเป็นการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลจำนวนมากและพฤติกรรมที่ต้องการทราบเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว รวมทั้งต้องการทราบแนวโน้มของพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2.4 การท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม

จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดขนาดเล็กมีเพียง 3 อำเภอ และห่างจากกรุงเทพมหานคร เพียงแค่ 65 กิโลเมตร มีแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย

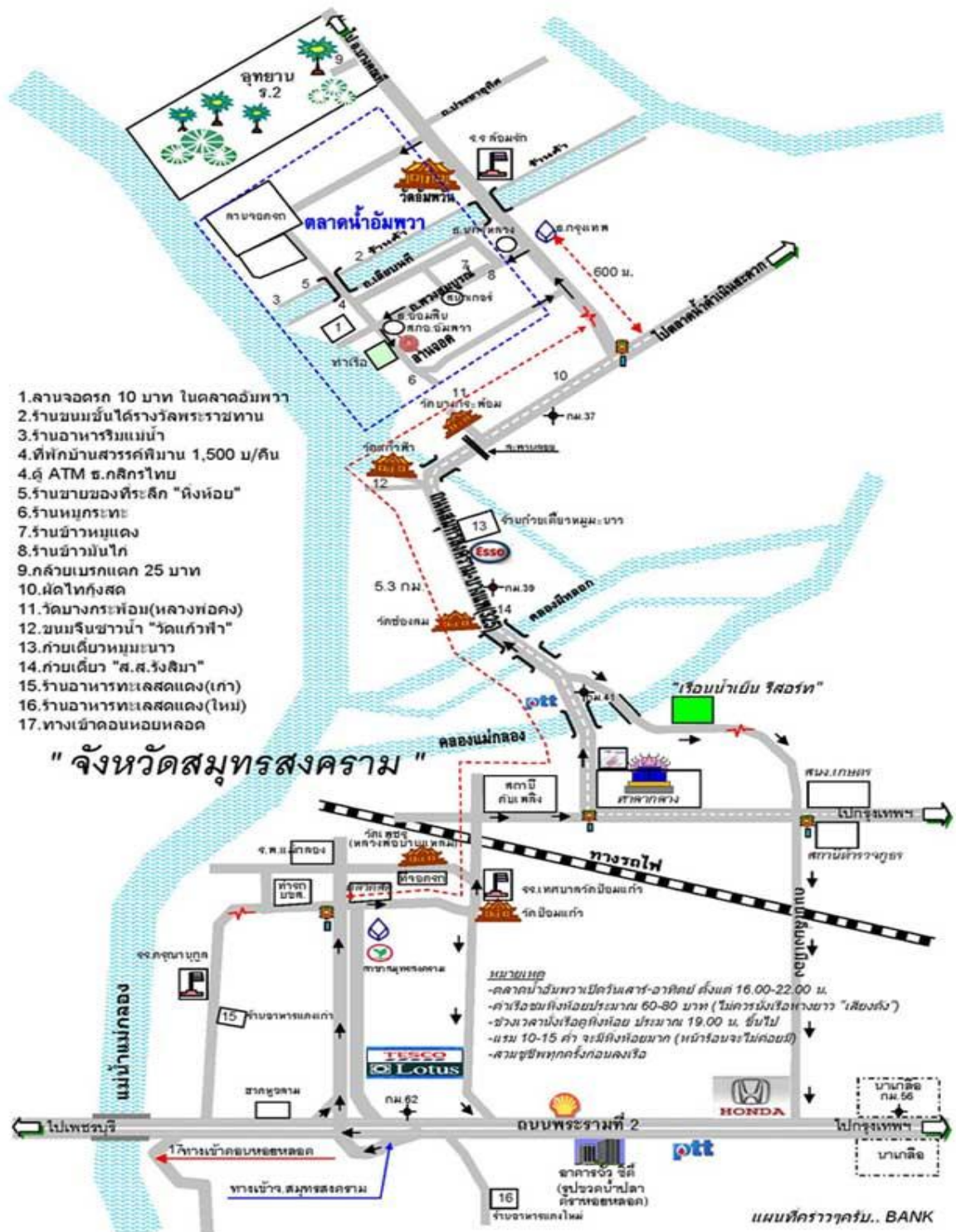
อำเภอเมืองสมุทรสงคราม 1) ดอนหอยหลอด เป็นสันดอนบริเวณปากแม่น้ำแม่กลองเป็นที่อาศัยของหอยหลายชนิด โดยเฉพาะหอยหลอดในช่วงน้ำลงจะเป็นพื้นที่ดอนที่มีทัศนียภาพสวยงามมากนักท่องเที่ยวสามารถลงไปจับหอยหลอดได้ บริเวณด้านหน้าของดอนหอยหลอดเป็นที่ตั้งของศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวแม่กลองให้ความเคารพอย่างสูง ประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ถึงต้นเดือนเมษายน จะเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การเดินทางไปเที่ยว ปัจจุบันคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2543 เห็นชอบการเสนอพื้นที่ชุ่มน้ำดอนหอยหลอด จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramstad site) 2) วัดเพชรสมุทรวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี เป็นวัดที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดสมุทรสงคราม เนื่องจากเป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อบ้านแหลม พระพุทธรูปยืนปางอุ้มบาตร ศิลปะสมัยกรุงสุโขทัยตอนปลาย เป็นพระพุทธรูปที่มีความศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพสักการะของชาวแม่กลอง ถือเป็นพระคู่บ้านคู่เมือง 3) วัดศรีทธาธรรม (วัดมอญ) สร้างเมื่อ พ.ศ. 2428 ปัจจุบันทางวัดได้สร้างอุโบสถหลังใหม่ทำด้วยไม้สักทองฝังมุกเป็นหลังแรกในประเทศไทย มีความงดงามมาก นอกจากนี้เขื่อนบริเวณหน้าวัดยังเป็นจุดชมทัศนียภาพปากอ่าวแม่กลองได้อย่างสวยงาม 4) อนุสรณ์สถาน อิน - จัน ตั้งอยู่ตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม ห่างจากศาลากลางจังหวัดสมุทรสงคราม ระยะทาง 4 กม. สร้างขึ้นเพื่อเป็นเกียรติประวัติแก่ฝาแฝด อิน-จัน แฝดสยามที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยทั่วโลก 5) พิพิธภัณฑ์เรือ ตั้งอยู่ริมถนนเอกชัย ติดกับอนุสรณ์สถาน อิน-จัน เป็นสถานที่เก็บเรือชนิดต่างๆ ที่เคยใช้ในลุ่มน้ำแม่กลอง เพื่อให้เป็นที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวแม่กลอง 6) วัดใหญ่ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ตำบลแม่กลอง อำเภอเมืองสมุทรสงคราม เป็นวัดเก่าแก่สมัยรัตนโกสินทร์ เป็นที่ตั้งของศาลากลางแห่งแรกของ

จังหวัดสมุทรสงครามและเป็นที่ยกย่องและเป็นที่เก็บรักษาของใหญ่ ซึ่งเล่าว่าได้ลอยน้ำมาประชาชนจึงนำมาไว้ที่วัดแห่งนี้

อำเภออัมพวา 1) อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (อุทยาน ร.2) จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์อันเป็นนิวาสสถานสำหรับพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งราชวงศ์จักรี ภายใต้อุทยานมีลานแสดงละคร และโขงกลางแจ้งสวนพฤกษชาติ เป็นสวนพันธุ์ไม้ ในวรรณคดี กลุ่มอาคารทรงไทย ศาลาเอนกประสงค์ พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตัววรรณคดี หุ่นจำลองตัวละครจากวรรณคดี 2) วัดจุฬามณี เป็นวัดโบราณริมคลองอัมพวาต่อเนื่องกับคลองผีหลอก สร้างขึ้นสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายรัชกาลพระเจ้าปราสาททอง มีศาลาการเปรียญเป็นเรือนไม้โบราณขนาดใหญ่และมีอุโบสถสร้างใหม่ที่มีความงดงามและล้ำค่า มีของประดับที่มีความงามและสูงค่ายิ่ง เช่น ช่อฟ้าประดับกระจกจากเบลเยี่ยม หน้าต่างฝังมุก พื้นปูด้วยหินอ่อนหลากสี 3) วัดอัมพวันเจติยาราม ตั้งอยู่ที่ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา เป็นพระอารามหลวงชั้นโท เป็นสถานที่ประดิษฐานของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ภายในเป็นโบราณสถานที่มีสถาปัตยกรรมสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ที่งดงามมากและยังเป็นที่ประดิษฐานโบราณวัตถุอีกมาก 4) วัดภุมรินทร์กุฎีทอง ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา ตรงข้ามกับวัดอัมพวันเจติยารามและอุทยาน ร.2 เป็นวัดสมัยรัตนโกสินทร์มีกุฎีทองลวดลายวิจิตร ซึ่งชนกชนนีของสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี เศรษฐีตระกูลบางช้างสร้างถวายเป็นกุฎีที่สวยงาม 5) วัดบางกะพ้อม สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย มีวิหารรอยพระพุทธรูปจำลองที่สวยงามมากผนังด้านในของวิหารเป็นจิตรกรรมฝาผนังปูน ศิลปะปูนปั้น บรรยายภาพพุทธประวัติและจำลองภาพสวนผลไม้และวิถีชีวิตของชาวเมืองสมุทรสงครามส่วนรอยพระพุทธรูปชั้นในทำด้วยแผ่นไม้แกะสลักขนาดใหญ่ฝังมุกลวดลายวิจิตร 6) วัดเขาอีสาร ตั้งอยู่ที่ตำบลยี่वार อำเภออัมพวา เป็นวัดเก่าแก่ไม่ทราบว่าเป็นสร้างขึ้นในสมัยใด บ้างก็สันนิษฐานจากลายจำหลักบานประตูอุโบสถ วิหารรอยพระบาทจำลองว่าเป็นศิลปะสมัยสุโขทัย เป็นวัดที่มีตุ่มโบราณที่เรียกว่า ตุ่มโพน มีอยู่มากที่สุด จึงอ้างว่าสร้างในสมัยสุโขทัย บ้างก็ว่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา 7) วัดบางแคใหญ่ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลองบริเวณปากคลองบางแค ตำบลแควอ้อม สร้างเมื่อ พ.ศ. 2357 ภายในวัดมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่น่าสนใจ ได้แก่ อุโบสถหลังใหญ่ อายุราว 150 ปี ด้านหน้ามีเจดีย์เหลี่ยมย่อมุมสิบสอง ศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยา พระประธานในอุโบสถสร้างจากศิลาแลง ปางมารวิชัย ด้านหน้าอุโบสถ มีธรรมเจดีย์ 7 องค์ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2415 มีกำแพงแก้วล้อมรอบและภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เขียนด้วยสีฝุ่นผสมกาวเขียนขึ้นในปลายรัชกาลที่ 2 เป็นภาพเรื่องราวสงครามไทย-พม่า 8) วัดอินทาราม ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองใหม่ อำเภออัมพวา เป็นวัดโบราณสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2300 ในสมัยกรุงศรีอยุธยาแต่มาปฏิสังขรณ์ในสมัยรัชกาลที่ 3. สิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ หลวงพ่อโตอายุกว่า 300 ปี อุโบสถสร้างด้วยหินอ่อนทั้งหลัง มีพิพิธภัณฑ์เรือโบราณ อุทยานปลาตะเพียนและศูนย์ฟื้นฟูสภาพจิตใจที่ใช้สมุนไพรควบคู่กับการปฏิบัติธรรมรักษาผู้ติดยาเสพติด 9) ตลาดน้ำท่าคา ตั้งอยู่ที่คลองพันลา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา เป็นสภาพชีวิตอีกแบบหนึ่งของชาวสมุทรสงครามเป็นตลาดนัดทางน้ำที่ลอยเรือค้าขายกันมานานนับร้อยปี 10) เตาตาล ตั้งอยู่ริมถนนสายสมุทรสงคราม - บางแพ อำเภออัมพวา เป็นแหล่งผลิตน้ำตาลมะพร้าวซึ่งเป็นอาชีพที่สำคัญอาชีพหนึ่งของชาวสมุทรสงคราม มีการสาธิตขั้นตอนการทำน้ำตาลมะพร้าว 11) บ้านเบญจรงค์ ตั้งอยู่ริมถนนสมุทรสงคราม - บางแพ อำเภออัมพวา เป็นแหล่งผลิตเครื่องเบญจรงค์เลียนแบบศิลปะ

สมัยรัชกาลที่ 2. ที่มีฝีมือประณีต งดงาม เหมาะแก่การเป็นของฝากหรือของตกแต่งบ้าน นักท่องเที่ยวสามารถศึกษากรรมวิธีการผลิตเครื่องเบญจรงค์ดังกล่าวได้

อำเภอบางคนที 1) อาสนวิหารแม่พระบังเกิด ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 7 ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที ห่างจากจังหวัดสมุทรสงคราม ประมาณ 16 กิโลเมตร เป็นสักการสถานอันศักดิ์สิทธิ์ของคริสต์ คนที่อาศัยอยู่โดยรอบกว่า 400 ครอบครัว สร้างขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 1890 (พ.ศ. 2433) โดยบาทหลวงเปาโลซัลมอล มิซซันนารีชาวฝรั่งเศส ใช้เวลาสร้างถึง 6 ปี จึงเสร็จสมบูรณ์จัดเป็นอาสนวิหารที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย เป็นอาคารรูปไม้กางเขน มีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบโกธิค (Gothic) ของฝรั่งเศสภายในตกแต่งด้วยกระจกสี ประติมากรรมปูนปั้นแบบนูนสูง รูปแกะสลักบรรยายเกร็ดประวัติในพระคัมภีร์คริสต์ศาสนา 2) วัดเจริญสุขาราม ตั้งอยู่ที่ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี มีหลวงพ่อดโตเป็นพระประธานในอุโบสถ สร้างด้วยศิลาแลง เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ถือเป็นพระพุทธรูปอันศักดิ์สิทธิ์โบสถ์มีลักษณะคล้ายเรือสำเภา พื้นปูด้วยหินอ่อน พร้อมด้วยวิหารที่จำลองมาจากประสาทพระเทพบิดร งดงามมาก มีการจัดงานทิ้งกระจาดในเทศกาลสารจีน ที่บริเวณหน้าวัดมีอุทยานวังมัจฉา เป็นแหล่งปลาตะเพียนที่ชุกชุมที่สุด 3) วัดบางกุ้ง ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 4 ตำบลบางกุ้ง เป็นวัดโบราณสร้างสมัยกรุงศรีอยุธยา มีอุโบสถหลังเก่า (โบสถ์ปรกโพธิ์) เป็นโบสถ์ที่ถูกต่อโพธิ์ ต้นไทรปกคลุมทั้งหลัง ภายในโบสถ์มีพระประธานเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นขนาดใหญ่ เรียกว่า หลวงพ่อนิลมณีศักดิ์ และมีภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยปลายกรุงศรีอยุธยาเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติ มีสระน้ำโบราณอายุกว่า 400 ปี ซึ่งปัจจุบันทรุดโทรมมากแล้วและยังเป็นค่ายทหารเรือเก่าสมัยกรุงธนบุรี เรียกว่า ค่ายบางกุ้ง 4) กะลาซอ เป็นผลไม้ที่รสหวานที่มีลักษณะพิเศษ เรียกว่า มะพร้าวซอ พบได้ในบางพื้นที่เท่านั้นนิยมนำมาแกะสลัก ลวดลายเพื่อใช้ทำกะโหลกซอ อันเป็นเครื่องดนตรีไทย พื้นบ้านประจำภาคกลาง นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาศิลปะการแกะสลักซอได้จากอาจารย์ สมพร เกตุแก้ว ที่บ้านเลขที่ 42 หมู่ที่ 5 ตำบลบางพรหม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 2.3 แสดงแผนที่ท่องเที่ยวสมุทรสงคราม
ที่มา : www.paiduaykan.com แหล่งชุมนุมของคนชอบเที่ยว

2.5 การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงมีการนำมาเอาใช้อย่างกว้างขวางในการทำนายโอกาสของเหตุการณ์ที่ไม่น่าเกิดขึ้น เช่น การระเบิดในโรงงานอุตสาหกรรม การบาดเจ็บในสถานที่ทำงานเนื่องจากส่วนประกอบของเครื่องจักรที่ทำงานบกพร่อง การขนส่ง กักเก็บสารเคมี หายนะทางธรรมชาติ การบาดเจ็บหรือการตาย จากกิจกรรมที่อันตรายรวมทั้งโรคภัยไข้เจ็บในปีพ.ศ. 2518 หน่วยงานการขนส่งของสหรัฐอเมริกาได้ทำการประเมินความเสี่ยงจากอันตรายจากการจราจร ซึ่งสัมพันธ์กับเส้นทางการออกแบบยานพาหนะและพฤติกรรมของผู้ขับขี่ นอกจากนี้ยังมีการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหารและทางการเกษตร โดยการพิจารณาเกี่ยวกับโรคหรือแมลงในปีที่ทำการประเมินปี พ.ศ. 2523 วิธีการประเมินความเสี่ยงถูกนำมาใช้ในการสร้างค่ามาตรฐานสำหรับสารเคมีที่ตกค้างในอาหาร สารที่นำมาใช้ปุ๋ยยา การปนเปื้อนในดินและในอากาศ การประเมินความเสี่ยงมีความสำคัญและมีชื่อเสียงในประเทศอเมริกาและแคนาดา เพราะมีการเก็บรวบรวมพิษวิทยาและระบาดพิษวิทยาที่ผ่านมากกว่า 40 ปี หน่วยงานการป้องกันสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection Agency : EPA) ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ทำการเปรียบเทียบประเมินอันตรายของสิ่งแวดล้อมทั้งความเสี่ยงต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม เป็นการลำดับการจัดการก่อนหลังของหน่วยงานและแสดงความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อมที่สาธารณชนตระหนักที่สุด ซึ่งบางครั้งอาจไม่ได้ถูกจัดลำดับว่าเป็นความเสี่ยงที่สุด โดยหน่วยงานการจัดการและนักวิทยาศาสตร์

1. ความหมายของความเสี่ยง

ประเสริฐ อัครประถมพงศ์และคณะ (2547:4) กล่าวว่าไว้ว่า ความเสี่ยงหมายถึง โอกาสหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่จะส่งผลกระทบต่อชีวิตประสงค์หรือเป้าหมายเปี่ยงเบนไป

Whyte and Burton (1979:13) กล่าวว่าไว้ว่าความเสี่ยง หมายถึง โอกาสความน่าจะเป็นและความรุนแรงของผลเสียหายที่เกิดขึ้นตามมาของเหตุการณ์ที่อันตรายต่อมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม

Greenberg and Craner (1991:X) กล่าวว่าไว้ว่า ความเสี่ยงหมายถึง การร่วมกันของความน่าจำเป็นของโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดและความรุนแรงของผลที่เกิดขึ้นตามมา จากเหตุการณ์ดังกล่าว โดยที่ Risk = Probability x Consequences

Taylor (1993:21) กล่าวว่าไว้ว่าความเสี่ยงคือ การวัด 2 พารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความน่าจำเป็นของเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความสูญเสียและผลที่เกิดขึ้นตามมาของเหตุการณ์ความรุนแรง ซึ่งอาจจะดีหรือไม่ดี

ความเสี่ยงในงานวิจัยนี้หมายถึง โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดผลในทางลบ หรือความเสียหายที่ไม่พึงปรารถนาแก่ทรัพยากรการท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2. การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงมีหลายวิธีตามคำแนะนำของหน่วยงานและนักวิชาการดังนี้

Erickson and King (1999:174-177) ได้กำหนดแนวทางการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับสุขภาพของมนุษย์ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจำแนกภาวะอันตราย คือ การระบุสารพิษที่องค์กรตระหนัก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์และระบุประชากรที่อาจจะได้รับผลกระทบ

2. การประเมินผลหรือสิ่งที่แสดงออกมาเป็นการประเมินผลที่มนุษย์จะได้รับเมื่อเกิดภาวะที่เสี่ยงแต่ละทางผ่าน/เหตุการณ์ที่เป็นไปได้

3. การประเมินความเป็นพิษโดยอาศัยข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาความเป็นพิษของสารแต่ละชนิดภายใต้การศึกษา

4. ระบุลักษณะของความเสียหายขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการประเมินความเสี่ยงเป็นการประมาณแนวโน้มของผลกระทบในทางลบต่อสุขภาพที่เกิดจากผลของความรุนแรงที่ปรากฏและประเมินความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น

3. ระดับความเสี่ยง

กรมโรงงานอุตสาหกรรม (2543:17-19) ได้กำหนดระเบียบปฏิบัติการซึ่งอันตรายการประเมินความเสี่ยงและการจัดทำแผนงานบริหารจัดการความเสี่ยง พ.ศ. 2543 สำหรับความประเมินความเสี่ยงของโรงงานอุตสาหกรรม โดยพิจารณาระดับความเสี่ยงจากผลลัพธ์ของระดับโอกาสคุณกับระดับความรุนแรงที่มีผลกระทบต่อบุคคล ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม หากระดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อบุคคล/ ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อมมีค่าแตกต่างกันให้เลือกระดับความเสี่ยงที่มีค่าสูงกว่าเป็นผลของการประเมินความเสี่ยงในเรื่องนั้น

4. การจัดการความเสี่ยง

ความหมายของการจัดการความเสี่ยง

Greenberg and Craner (1991:X) สรุปไว้ว่าการจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือในการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางเคมีมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์ในการจำแนกอันตรายที่อาจเกิดขึ้นรวมทั้งความเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบจากการเกิดอันตราย

วิธีการจัดการความเสี่ยง

Lewis (1990:69) กล่าวไว้ว่า การจัดการความเสี่ยงอยู่บนพื้นฐานของ 2 วิธี วิธีแรกคือ การป้องกันความเสี่ยงก่อนที่จะเกิด หมายถึง การลดความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ที่ไม่ต้องลงและวิธีที่สอง คือ การทำให้ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแล้วลดลงเป็นการทำให้ผลที่ตามมาที่ไม่น่าพึงพอใจที่เกิดขึ้นแล้วลดลงหรือถ้าเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับโรค วิธีแรกคือ การป้องกันโรคและวิธีที่สอง การบำบัดรักษาโรคให้ลดลง

วิธีการประเมินความเสี่ยงมีหลายวิธีการ ดังนี้

กรมโรงงานอุตสาหกรรม (2543 : 15) กำหนดระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์การบ่งชี้อันตรายการประเมินความเสี่ยงและการจัดทำแผนงานบริหารจัดการความเสี่ยง พ.ศ. 2543 หมวด 3 กล่าวถึง การประเมินความเสี่ยงว่าเป็นการจัดระดับของความเสี่ยง ว่าเป็นความเสี่ยงเล็กน้อยหรือความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ความเสี่ยงสูงหรือความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานควบคุมความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยงให้ใช้หลักเกณฑ์การพิจารณา

5.วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เกษม จันทร์แก้ว (2544:83-84) ได้กล่าวถึง วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่ามีทั้งหมด 8 วิธี ดังนี้

1. การใช้ หมายถึง การใช้หลายรูปแบบ เช่น บริโภคโดยตรง เห็น ได้ยิน ได้ฟัง ได้สัมผัส การให้ความสะดวกและความปลอดภัย รวมไปถึงพลังงานเหล่านี้ต้องเป็นเรื่องราวใช้อย่างยั่งยืน

2. การเก็บกัก หมายถึง การรวบรวมและการเก็บกักทรัพยากรที่มีแนวโน้มที่จะขาดแคลนในบางเวลาหรือคาดว่าจะเกิดวิกฤตการณ์เกิดขึ้น บางครั้งอาจเก็บกักเอาไว้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในปริมาณที่สามารถควบคุมได้

3. การรักษา หมายถึง การดำเนินการใดๆ ต่อทรัพยากรที่ขาดไป/ไม่ทำงานตามพฤติกรรม/เสื่อมโทรม/เกิดปัญหาเป็นจุด/พื้นที่เล็กๆสามารถให้ฟื้นคืนสภาพเดิมได้

4. การฟื้นฟู หมายถึง การดำเนินการใดๆ ต่อทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้สิ่งเหล่านี้เป็นปกติสามารถเอื้อประโยชน์ในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งการฟื้นฟูต้องใช้เวลาและเทคโนโลยีเข้าช่วยด้วยเสมอ

5. การพัฒนา หมายถึง การทำสิ่งที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้น การที่ต้องพัฒนาเพราะต้องการเร่งหรือเพิ่มประสิทธิภาพให้เกิดผลผลิตที่ดีขึ้น การพัฒนาที่ถูกต้องนั้นต้องใช้ทั้งความรู้และเทคโนโลยีและการวางแผนที่ดี

6.การป้องกัน หมายถึง การป้องกันสิ่งที่เกิดขึ้นมิให้ลุกลามมากกว่านี้ การป้องกันนี้ต้องทำทั้ง 2 ลักษณะ การป้องกัน คือ การป้องกันก่อนมีการทำลายจำเป็นต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและการป้องกันภัยที่เกิดซ้ำซากก็ต้องหาทางยุติ

7. การสงวน หมายถึง การเก็บไว้โดยไม่ให้แตะต้องหรือนำไปใช้ด้วยวิธีใดๆก็ตาม การสงวนอาจกำหนดเวลาที่เก็บไว้โดยไม่ให้มีการแตะต้องตามเวลาที่กำหนดไว้ก็ได้

8. การแบ่งเขต หมายถึง ทำการแบ่งเขตหรือแบ่งกลุ่ม/ประเภท ตามสมบัติของทรัพยากรสาเหตุที่สำคัญเพราะวิธีการที่ให้ความรู้หรือกฎระเบียบที่นำมาใช้นั้นไม่ได้ผลหรือต้องการจะแบ่งเขตให้ชัดเจน เพื่อให้การอนุรักษ์ได้ผล การแบ่งเขตนี้จะต้องมีการสร้างมาตรการกำกับด้วยมิฉะนั้นแล้วจะไม่เกิดผล

6. สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอำเภออัมพวา

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่ม ริมทะเลโดยตลอด สภาพดินเป็นดินเหนียวปนทราย ไม่มี ภูเขาหรือเกาะ เดิมเคยมีป่าไม้โกงกาง ไม้แสม ตามชายฝั่งทะเล และมีป่าจากตามปากแม่น้ำ นอกจากนี้มีลำคลองใหญ่น้อยมากมาย แยกจากแม่น้ำแม่กลอง 300 คลอง กระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ แม่น้ำสำคัญที่ไหลผ่าน คือ แม่น้ำแม่กลอง ไหลผ่านบริเวณท้องที่อำเภอบางคนที อำเภออัมพวา ไปออกทะเลอ่าวไทยที่บริเวณปากแม่น้ำแม่กลอง ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จากสภาพภูมิประเทศเช่นนี้ทำให้เกิดความสะดวกในด้านการคมนาคมทางน้ำ และประกอบอาชีพด้านกสิกรรม

ทรัพยากรสัตว์น้ำ

ทรัพยากรสัตว์น้ำจะอาศัยอยู่ตามลำคลองใหญ่น้อยมากมาย แยกจากแม่น้ำแม่กลอง 300 คลอง กระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ แม่น้ำสำคัญที่ไหลผ่าน คือ แม่น้ำแม่กลอง ไหลผ่านบริเวณท้องที่อำเภอ

บางคนที อำเภอมัฒนา ไปออกทะเลอ่าวไทยที่บริเวณปากแม่น้ำแม่กลอง ทรัพยากรสัตว์น้ำจะประกอบด้วย กุ้ง หอย ปู ปลา ซึ่งทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ปลาหู หอยหลอด เป็นที่นิยมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแล้วจะต้องนำไปเป็นของฝาก

ทรัพยากรพรรณไม้

ทรัพยากรพรรณไม้ ซึ่งมีความสำคัญต่อมนุษย์ ได้แก่ แหล่งสมุนไพรรักษาโรคเป็นแหล่งปัจจัยในการดำเนินชีวิตอาทิการใช้พรรณไม้จากป่าชายเลนในการสร้างที่อยู่อาศัยเป็นแหล่งเชื้อเพลิงหรือแหล่งพลังงานรวมถึงเป็นแหล่งพืชพรรณที่นำไปกลั่นทำสารเคมีชนิดต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยพรรณไม้หนาแน่นขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ ต้นจาก แสม ตะบูน ตะบัน ครุ่ย โปรง ตาตุ่ม ลำพู ลำแพน ฯลฯ ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนมีความผูกพันกับพรรณไม้

ทรัพยากรสัตว์ป่า

ทรัพยากรสัตว์ป่าจะประกอบด้วย สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์เลื้อยคลาน นกและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ กบ เขียด คางคก ปาด ตัวเงินตัวทอง พวกนกประเภทต่างๆ สุนัข และกระรอก ซึ่งจะสามารถพบเห็นได้ง่ายจากที่นักท่องเที่ยวได้มาท่องเที่ยวและสามารถที่จะเก็บภาพไว้เพื่อทำการศึกษาทรัพยากรสัตว์ป่าของอำเภอมัฒนาที่หาดูได้ยาก

2.6 แหล่งท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ศึกษา

ขอบเขตพื้นที่ศึกษาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอมัฒนามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (อุทยาน ร.2) จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์อันเป็นนิवासถานที่พระบรมราชสมภพในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งราชวงศ์จักรี ภายใต้อุทยานมีลานแสดงละคร และโขนกกลางแจ้ง สวนพฤกษชาติ เป็นสวนพันธุ์ไม้ ในวรรณคดี กลุ่มอาคารทรงไทย ศาลาเอนกประสงค์ พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตูร์วรรณคดี หุ่นจำลองตัวละครจากวรรณคดี
2. วัดจุฬามณี เป็นวัดโบราณริมคลองอัมพวาต่อเนื่องกับคลองผีหลอก สร้างขึ้นสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายรัชกาล พระเจ้าปราสาททอง มีศาลาการเปรียญเป็นเรือนไม้โบราณขนาดใหญ่และมีอุโบสถสร้างใหม่ที่มีความงดงามและล้ำค่า มีของประดับที่มีความงามและสูงค่ายิ่ง เช่น ช่อฟ้าประดับกระจกจากเบลเยียม หน้าต่างฝังมุก พื้นปูด้วยหินอ่อนหลากสี
3. วัดอัมพวันเจติยาราม ตั้งอยู่ที่ตำบลอัมพวา อำเภอมัฒนา เป็นพระอารามหลวงชั้นโท เป็นสถานที่ประสูติของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ภายในเป็นโบราณสถานที่มีสถาปัตยกรรมสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ที่งดงามมากและยังเป็นที่ประดิษฐานโบราณวัตถุอีกมาก
4. วัดกุฎิรินทร์กุฎิทอง ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ตำบลสวนหลวง อำเภอมัฒนา ตรงข้ามกับวัดอัมพวันเจติยารามและอุทยาน ร.2 เป็นวัดสมัยรัตนโกสินทร์มีกุฎิทองลวดลายวิจิตร ซึ่งชนกชนนีของสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี เศรษฐีตระกูลบางช้างสร้างถวายเป็นกุฎิที่สวยงาม
5. วัดบางกะพ้อม สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย มีวิหารรอยพระพุทธบาทจำลองที่สวยงามมากผนังด้านในของวิหารเป็นจิตรกรรมฝาผนังปูน ศิลปะปูนปั้น บรรยายภาพพุทธประวัติและจำลองภาพสวนผลไม้และวิถีชีวิตของชาวเมืองสมุทรสงครามส่วนรอยพระพุทธบาทชั้นในทำด้วยแผ่นไม้มะเกลือขนาดใหญ่ฝังมุกลวดลายวิจิตร

6. วัดเขายี่สาร ตั้งอยู่ที่ตำบลยี่वार อำเภออัมพวา เป็นวัดเก่าแก่ไม่ทราบว่าเป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยใด บ้างก็สันนิษฐานจากลายจำหลักบานประตูโบสถ์ วิหารรอยพระบาทจำลองว่าเป็นศิลปะสมัยสุโขทัย เป็นวัดที่มีคู่มุโบริมาณที่เรียกว่า คู่มุโพ มีอยู่มากที่สุด จึงอ้างว่าสร้างในสมัยสุโขทัย บ้างก็ว่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา

7. วัดบางแคใหญ่ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลองบริเวณปากคลองบางแค ตำบลแควอ้อม สร้างเมื่อ พ.ศ. 2357 ภายในวัดมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่น่าสนใจ ได้แก่ อุโบสถหลังใหญ่ อายุราว 150 ปี ด้านหน้ามีเจดีย์เหลี่ยมย่อมุมสิบสอง ศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยา พระประธานในอุโบสถสร้างจากศิลาแลง ปางมารวิชัย ด้านหน้าอุโบสถ มีธรรมเจดีย์ 7 องค์ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2415 มีกำแพงแก้วล้อมรอบ และภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เขียนด้วยสีฝุ่นผสมกาวเขียนขึ้นในปลายรัชกาลที่ 2. เป็นภาพเรื่องราวสงครามไทย - พม่า

8. วัดอินทาราม ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองใหม่ อำเภออัมพวา เป็นวัดโบราณสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2300 ในสมัยกรุงศรีอยุธยาแต่มาปฏิสังขรณ์ในสมัยรัชกาลที่ 3. สิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ หลวงพ่อโตอายุกว่า 300 ปี อุโบสถสร้างด้วยหินอ่อนทั้งหลัง มีพิพิธภัณฑสถานเรือโบราณ อุทยานปลาตะเพียนและศูนย์ฟื้นฟูสภาพจิตใจที่ใช้สมุนไพรควบคู่กับการปฏิบัติธรรมรักษาผู้ติดยาเสพติด

9. ตลาดน้ำท่าคา ตั้งอยู่ที่คลองพันลา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา เป็นสภาพชีวิตอีกแบบหนึ่งของชาวสมุทรสงครามเป็นตลาดนัดทางน้ำที่ลอยเรือค้าขายกันมานานนับร้อยปี

10. เตาตาล ตั้งอยู่ริมถนนสายสมุทรสงคราม - บางแพ อำเภออัมพวา เป็นแหล่งผลิตน้ำตาลมะพร้าวซึ่งเป็นอาชีพ ที่สำคัญอาชีพหนึ่งของชาวสมุทรสงคราม มีการสาธิตขั้นตอนการทำน้ำตาลมะพร้าว

11. บ้านเบญจรงค์ ตั้งอยู่ริมถนนสมุทรสงคราม - บางแพ อำเภออัมพวา เป็นแหล่งผลิตเครื่องเบญจรงค์เลียนแบบศิลปะสมัยรัชกาลที่ 2. ที่มีฝีมือประณีต งดงาม เหมาะแก่การเป็นของขวัญหรือของตกแต่งบ้าน นักท่องเที่ยวสามารถศึกษากรรมวิธีการผลิตเครื่องเบญจรงค์ดังกล่าวได้

12. ตลาดน้ำอัมพวา เป็นตลาดริมคลองตั้งอยู่ใกล้วัดอัมพวันเจติยาราม ทุกวันศุกร์ เสาร์และอาทิตย์ ในช่วงเย็นตั้งแต่ช่วงเวลา 15.00 -21.00 น. ในคลองอัมพวาจะมีพ่อค้าแม่ค้าพายเรือขายอาหารและเครื่องดื่ม เช่น หอยทอด ก๋วยเตี๋ยว กาแฟ ขนมหวานต่างๆ และมีรถเข็นขายของบนบกด้วยบรรยากาศสบายๆมีเพลงฟังจากเสียงตามสายของชาวชุมชน ประชาชนสามารถเดินทางเที่ยวชมตลาดหาซื้ออาหารรับประทานและเช่าเรือไปเที่ยวชมดูหิ่งห้อยในยามค่ำคืนได้

การเดินทางสู่อำเภออัมพวา

สำหรับการเดินทางสู่อำเภออัมพวานั้น จากกรุงเทพฯใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 35 ถนนพระราม 2(ถนนธนบุรีปากท่อเดิม) ไปถึงหลักกิโลเมตรที่63 ชิดซ้ายใช้ทางคู่ขนานต่างระดับเข้าตัวเมืองสมุทรสงครามถึงสี่แยกเลี้ยวขวา เลี้ยวซ้ายข้ามทางรถไฟ เลี้ยวขวาถึงสามแยกไฟแดง เลี้ยวซ้ายวิ่งตรงไปประมาณ 6 กิโลเมตรถึงสามแยกอัมพวา ชิดซ้ายเข้าอำเภออัมพวาวิ่งตรงผ่านตลาดอัมพวาข้ามสะพานคลองอัมพวา ชุมประตู่วัดทางเข้าอยู่ซ้ายมือ

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

1. วัตถุประสงค์ของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเป็นระบบในกระบวนการท่องเที่ยว พัฒนาให้เกิดความรัก ความหวงแหน ดูแลรักษา และฟื้นฟูทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพิ่มพูนรายได้

จากระบบและเรียนรู้ เข้าใจ ปฏิบัติได้ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและสามารถมีสัมพันธภาพเชิงธุรกิจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.7 การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม

ขณะนี้สัญญาณว่าการท่องเที่ยวแม่กลองของเรา กำลังได้รับความสนใจมาก โดยเฉพาะในวันศุกร์ – เสาร์ โฮมสเตย์ต่างๆจะเต็มหมด นักท่องเที่ยวต้องจองล่วงหน้า เพราะความที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ เพียง 65 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางเพียงชั่วโมงเศษ จะไปกลับในวันเดียวกันได้ เมืองที่ถูกล้อมถูกเรียกผิดๆ ฤกษ์ๆ เกิดกลายเป็นของมีค่ามีราคาขึ้นมา ทำท่าจะมีอนาคตไกลทางการท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยหนุนเสริมและเป็นภัยคุกคามเท่าๆกัน หากไม่พิจารณาเลือกเฟ้นหรือเตรียมตัวรับให้ดี หากปล่อยให้กระแสเงินตราหรือการพัฒนาตามกิเลสตัณหา แบบที่ชอบทำกันอยู่ในสมัยนี้เข้าครอบงำ โดยปราศจากวิธีการ “ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ” ตามพระราชดำรัสด้วยภาษาไทยง่ายๆ ของพระเจ้าอยู่หัวแล้ว ความวิบัติ ความไม่ยั่งยืนก็จะมากลืนกินเมืองนี้ไป สิ่งที่รัฐบาลหรือนักธุรกิจชอบพูดว่า วัน-วัน มีแต่ได้กับได้ด้วยกันทุกฝ่ายนั้นมันไม่มีหรอก มันมีแต่ว่าถ้าเอาแต่ได้ทุกฝ่ายจะฉิบหายกันหมด เสน่ห์หรือฐานทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของเมืองนี้ก็คือ วิถีชีวิตของผู้คนและธรรมชาติของเมืองแม่กลองที่มีได้ปรุงแต่งเพื่อเอาใจใครยังเป็นตัวของตัวเอง ยังมีได้กัมทวิโรบายอมเป็นเมืองบริวารของกรุงเทพฯ เหมือนสมุทรปราการ ,นนทบุรี , สมุทรสาคร , ปทุมธานี แม้จะเป็นเมืองที่เล็กที่สุด แต่ก็มีตัวตนที่ชัดเจนแตกต่าง มีตำแหน่งที่มียืนอย่างมีศักดิ์ศรีมีแก่น

สุรจิต ชีรเวทย์ (2547) ได้ไปประชุมสัมมนาหอการค้าทั่วประเทศที่จังหวัดพิษณุโลก คนพิษณุโลกเขาบอกว่าเขาพอใจจะวางตำแหน่งเมืองของเขาเป็น “ สี่แยกอินโดจีน ” เขาจะเป็น “ เมืองแห่งการบริการ ” (Service City) คงจะเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัวเขาทั้งในระดับประเทศและในระดับกลุ่ม ประเทศอินโดจีน ผมก็นึกในใจ สำหรับแม่กลองหรือสมุทรสงครามขอเป็น “ เมืองที่ยืนอยู่ได้ด้วยตัวเอง ” (Stand Alone Town) แต่ที่ว่า “ เมืองที่ยืนอยู่ได้ด้วยตัวเอง ” นี้ หมายความว่า โดยอยู่เกี่ยวพึ่งพาโลกภายนอกหรือโลกาภิวัตน์ให้น้อยที่สุด เช่น สัมโถง ลินจี อาหารทะเล ของดีๆ ที่เรามีอยู่นี้ย่างงให้พึ่งพาการส่งออกนอกจังหวัดให้น้อยที่สุด แต่ให้คนภายนอกเข้ามาหาซื้อ หากินถึงบ้านเราเลย เพราะของดีที่เรามีมันสุดยอดในเรื่องรสชาติและคุณภาพ แต่มันไม่ได้มีมากขนาดจะต้องไปคิดลงทุนทุ่มเทกันมากมายอะไร มันอาจจะไม่คุ้มค่ากับการลงทุนขนาดใหญ่ ทำอย่างไรให้คนเขารู้คุณค่าแล้วเสาะหา มันอาจฟังดูขว้างโลกสักหน่อย แต่การคิดอะไรใหญ่ๆ แถมยังคิดตามแต่กิเลสตัณหาจะพาไป มันจะไม่พ้อฝันไร้เดียงสาไปสักหน่อย คนจีนเขาสอนลูกหลานว่า “ คนคิดใหญ่จะทำเล็ก (ก่อน) ส่วนคนคิดเล็กจะทำใหญ่เลย ” แต่คนเดี๋ยวนี้เขาเรียนจากฝรั่ง เขาบอกว่าทำเล็กต้นทุนสูงต้องทำใหญ่ต้นทุนจึงต่ำ เขาเรียก ECONOMY OF SCALE ประหยัดด้วยขนาด ซึ่งมันก็เป็นการทำที่ขัดกันเองอยู่แล้ว ฝรั่งมันบอกเพื่อประหยัดต้นทุนการผลิตต่อหน่วย คุณต้องทำใหญ่ไปเลย ทุกวันนี้ที่มันโฆษณาประชาสัมพันธ์กันมหาศาล ก็เพราะมันผลิตล้นเกินความต้องการ มันเลยต้องกระตุ้นความต้องการให้เกิดต่อไปอีกเพื่อขยายตลาดแล้วมันประหยัดการลงทุนตรงไหน แต่ก็อย่างว่าแหละ แม้แต่คนจีนในเมืองจีนเองก็ไม่ได้ติดตามบทเรียนของบรรพบุรุษแล้ว มนุษย์จำพวก “ ไม่รู้จักพอ ” ใจพอกทำมากก็ต้องไปหาตลาด นายกฯ ทักจีน จีนวัตรก็ดี คุณสมคิด รองนายกฯ ก็ดี อย่างมองแค่ภายในชุมชนท้องถิ่น อย่างมองแค่ประเทศไทยให้มองว่าโลกทั้งโลกก็คือ ตลาด ให้

ลึมหาดิรัฐพรหมแดนให้ลึมหาดิลึมหาดิตาย ตะเกียกตะกายหาแต่เงินทองลูกเดียว นี้คือ แก่นสารของระบอบทุนนิยม

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภิรัตน์ เอี่ยมศิริ (อ้างถึงในโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย, 2544:286) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินความเสี่ยงของแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อสิ่งแวดล้อมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าปันแดน จังหวัดแม่ฮ่องสอน พื้นที่ศึกษาเริ่มต้นจากโป่งแสนปึก ซึ่งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าปันแดน (อยู่ในระหว่างการประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า) และขยายไปพื้นที่ข้างเคียง โดยครอบคลุมถึงพื้นที่ใช้ประโยชน์ของหมู่บ้านห้วยน้ำโป่ง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าปันแดนมักมีจุดประสงค์เพื่อดูนกที่บริเวณโป่งแสนปึก ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและสอบถามบุคคลในพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและทรัพยากรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศการสำรวจทรัพยากรด้านกายภาพประกอบด้วย ความเป็นกรด ด่างและความชื้นของดิน ปริมาณและอุณหภูมิของน้ำและน้ำพุร้อนรวมทั้งอัตราการไหลของน้ำและสภาพตัดขวางของลำห้วยโป่งแสนปึกด้านทรัพยากรชีวภาพประกอบด้วย นก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ปลาและพันธุ์ไม้ ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์และคุณภาพชีวิตของประชากรบ้านห้วยน้ำโป่ง ประกอบไปด้วยโครงสร้างประชากรการใช้ประโยชน์ที่ดิน การใช้ประโยชน์จากป่า สาธารณูปโภคพื้นฐาน อนามัยชุมชน วัฒนธรรมและทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวซึ่งจะนำมาประเมินความเสี่ยงแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อสิ่งแวดล้อมผลการสำรวจพบว่าทั้งในด้านกายภาพอันมีโป่งน้ำร้อนและน้ำพุร้อนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวรวมอยู่ด้วยกันและด้านชีวภาพ ซึ่งมีนกเป็นจุดเด่นของพื้นที่ที่สามารถพบเห็นได้โดยง่าย และมีปริมาณมากและมีสังคมของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ประกอบไปด้วยผู้ล่าและสัตว์กินพืชและสังคมพืชที่หลากหลายรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรด้านกายภาพและชีวภาพที่น่าศึกษาเมื่อผนวกเข้ากับชุมชนที่มีวิถีชีวิตที่พึ่งพาธรรมชาติเป็นหลักแล้ว พื้นที่ศึกษาจึงมีศักยภาพเพียงพอในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป สำหรับการประเมินความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากลักษณะของการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปัจจุบันพบว่า มีแนวโน้มเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรด้านชีวภาพมากที่สุด โดยเฉพาะกับนกและสัตว์ป่า โดยรอบโป่งแต่เนื่องจากนักท่องเที่ยวยังมีปริมาณน้อยระดับผลกระทบดังกล่าวจึงน้อยตามไปด้วย

Kozlowski (1973:450-462) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการรองรับด้านกายภาพด้านชีวภาพและด้านสังคมของอุทยานแห่งชาติในประเทศโปแลนด์ โดยการจำแนกปัจจัยแต่ละด้านเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดการสืบทอดหรือความยั่งยืนของแต่ละปัจจัยและสิ่งที่เป็นอุปสรรคของแต่ละปัจจัย เพื่อนำมาหาขีดจำกัดของแต่ละปัจจัยเมื่อได้ขีดจำกัดแล้วจึงนำไปปรับใช้กับกิจกรรมแต่ละประเภทในพื้นที่ โดยใช้ปัจจัยที่มีขีดจำกัดในการรองรับได้ต่ำสุด เป็นตัวบ่งชี้ถึงการตัดสินใจในการจำกัดขอบเขต ในรองรับได้ของพื้นที่นั้น การศึกษาด้านกายภาพและชีวภาพผู้ทำการศึกษาได้กำหนดพื้นที่ศึกษาโดยการจำแนกเขตการจัดการหรือการ Zoning พื้นที่ศึกษาเป็นส่วนๆ ตามประเภทของกิจกรรมที่มีในพื้นที่ เช่น กิจกรรมการตั้งแคมป์ การปีนเขา เทียวชมถ้ำ เป็นต้น โดยแต่ละพื้นที่มีการศึกษาด้านพืชพันธุ์ น้ำอุปกโภคบริโภค สัตว์ที่มีอยู่แล้วทำการประเมินค่าของขีดจำกัดแต่ละด้านของพืชพันธุ์ น้ำ สัตว์ป่า ซึ่งเป็นการนำผลจากการประเมินขีดจำกัดของแต่ละปัจจัยมาทำ

การซ้อนทับกันในพื้นที่เพื่อใช้ร่วมกับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการทำในแต่ละพื้นที่หรือเพื่อเป็นเกมส์ที่ใช้กำหนดพื้นที่ทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยว การศึกษาด้านสังคมใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือโดยศึกษาด้านต่างๆ ของนักท่องเที่ยว เช่น กลุ่มอายุ เพศ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการทำในพื้นที่ศึกษาเป็นต้น ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาด้านสังคม เพื่อใช้ในการจัดการพื้นที่อุทยาน โดยการจัดพื้นที่เพื่อกิจกรรมแต่ละอย่างจะใช้กลุ่มประชากรเป็นองค์ประกอบในการกำหนดจากการศึกษาในด้านขีดจำกัดของสิ่งแวดล้อมนี้เป็นการใช้ข้อมูลทางกายภาพ ชีวภาพและสังคมร่วมกัน โดยผลการศึกษาจะใช้ตัวจำกัดที่ได้จากการศึกษาในด้านน้ำ พืชพันธุ์ สัตว์ป่าและสภาพพื้นที่เป็นเกณฑ์ในการจัดการพื้นที่อุทยานในรองรับกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากมีขีดจำกัดในการรองรับได้ต่ำสุด

สมศักดิ์ ชะนา (2544 : 99 – 102) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เพื่อกำหนดเกณฑ์ระดับความเสี่ยงที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยและประยุกต์ใช้การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการประเมินความเสี่ยง โดยใช้กรณีศึกษาอุบัติเหตุร้ายแรงจากสารเคมีอันตรายพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง สำหรับการศึกษาเกณฑ์ระดับความเสี่ยงที่กำหนด ได้ประยุกต์จากวิธีการที่ใช้ในต่างประเทศ เช่น UNEP, FEMA, US DOT and US.EPA และ Kletz นำไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินความเสี่ยงและด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จำนวน 23 คน นอกนั้นได้ใช้วิธี Leopold Interaction Matrix ในการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อนำผลไปใช้ในการประเมินความเสี่ยง ซึ่งปัจจุบันได้มีการพิจารณาเพียงผลกระทบที่มีต่อมนุษย์และทรัพย์สินเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการวิเคราะห์ความเสี่ยงพิจารณาจาก 2 ปัจจัยหลัก คือ ความถี่ของการเกิดอุบัติเหตุ กับระดับความรุนแรงของผลที่เกิดขึ้นตามภายหลังการเกิดอุบัติเหตุ

จากการศึกษาเกณฑ์ระดับความเสี่ยงที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยนั้น พบว่าร้อยละ 95.65 ของผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับเกณฑ์ที่กำหนด แบ่งเป็น 3 ระดับ

1. ความเสี่ยงสูงเป็นระดับความเสี่ยงที่สูงเกินกว่าที่โครงการหรือหน่วยงานจะยอมรับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นได้ จำเป็นต้องมีมาตรการในการป้องกัน ควบคุมและลดความเสี่ยง
2. ความเสี่ยงปานกลางเป็นระดับความเสี่ยงที่โครงการหรือหน่วยงานยอมรับได้ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเนื่องจาก การจัดเก็บ การผลิต การขนถ่าย การรั่วไหลของสารเคมี อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินและมนุษย์ได้
3. ความเสี่ยงต่ำ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินและมนุษย์ในระดับที่ไม่มีความสำคัญ

ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว

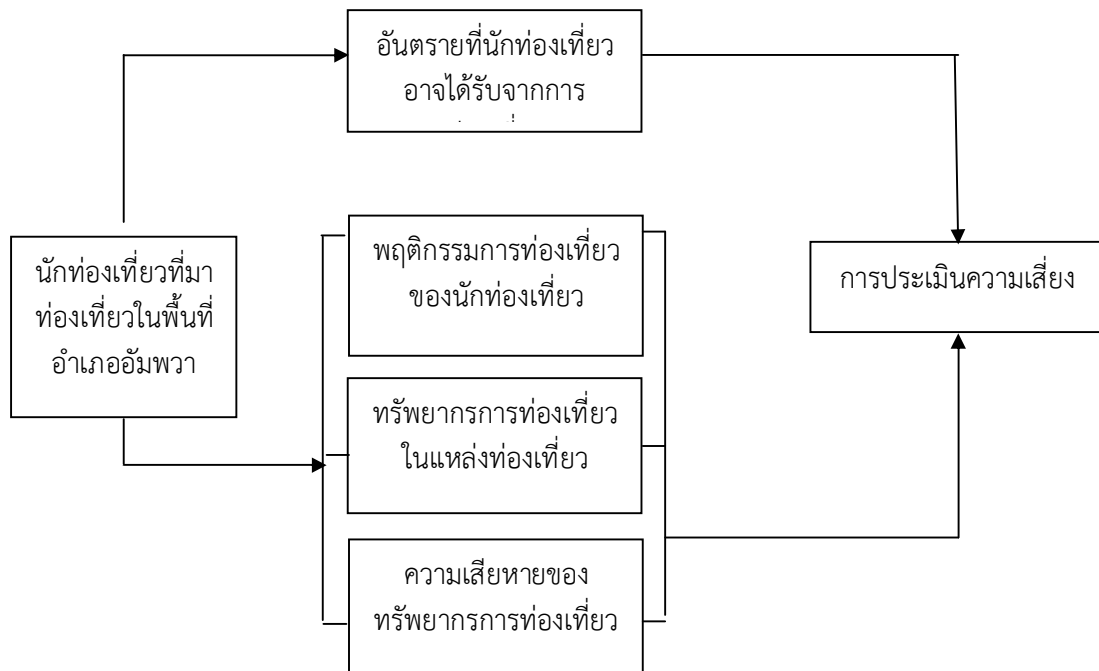
บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 26) กล่าวว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) แบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Tourism Resources) หมายถึง ทรัพยากรทั้งทางด้านชีวภาพและทางกายภาพ ได้แก่ พื้นที่ป่า สัตว์ป่า เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้มีความงดงามโดดเด่น เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพักผ่อนหย่อนใจและการศึกษาธรรมชาติ

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณคดีและประวัติศาสตร์ (Archeological and Historical resources) หมายถึง พื้นที่ หลักฐานและร่องรอยทางกายภาพที่เหลืออยู่ ซึ่งอาจบ่งบอกถึงสภาพความเป็นมาและพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตทั้งในยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ ทั้งนี้รวมถึงวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างหรือประดิษฐ์ขึ้นด้วย ตัวอย่างเช่น แหล่งโบราณคดี อุทยานประวัติศาสตร์ ร.2 และเครื่องปั้นดินเผา

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม รวมถึงสิ่งที่ตกทอดตามประเพณีโบราณมาสู่ชนรุ่นหลัง เช่น ศิลปะการแสดง การแต่งกายแบบโบราณ ภาษาพื้นเมือง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน รวมถึงสิ่งที่ดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยวัตถุประสงค์ดั้งเดิมที่สร้างขึ้นนั้นอาจไม่ใช่เพื่อการท่องเที่ยว แต่เป็นที่ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ เช่น เครื่องปั้นดินเผา

2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวความคิดการประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งทำการศึกษาเพื่อศึกษาคุณลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวได้รับในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามและเพื่อประเมินความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยผลของการวิจัยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังต่อไปนี้

ชุดที่ 1. แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1. แบบสอบถามคุณสมบัติของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2. แบบสอบถามข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3. แบบสอบถามกิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4. แบบสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ชุดที่ 2. แบบสัมภาษณ์แนวลึกเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญที่เสี่ยงต่อการถูกทำลายจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งที่อยู่อาศัยของทรัพยากรดังกล่าว และจำนวนของทรัพยากรต่างๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการประเมินความเสี่ยง สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ส่วนที่ 1. แบบสอบถามคุณสมบัติของนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาการประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 4.1 อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	83	51.9
- หญิง	77	48.1
รวม	160	100.0

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.9 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 48.1

ตารางที่ 4.2 อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	105	65.6
31 – 40 ปี	34	21.3
มากกว่า 40 ปี	21	13.1
รวม	160	100.0

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.6 รองลงมาอายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.3

ตารางที่ 4.3 อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพปัจจุบันของท่าน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพปัจจุบันของท่าน		
1.ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	31	19.4
2. ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	19	11.8
3.เกษตรกร	43	26.9
5. พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	14	8.8
6.รับจ้างทั่วไป	36	22.5

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
7. แม่บ้าน/พ่อบ้าน	3	1.9
รวม	160	100.0

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 26.9 รองลงมามีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 22.5

ตารางที่ 4.4 อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
1. ประถมศึกษา	14	8.8
2.มัธยมศึกษา/ปวช.	52	32.5
3. อนุปริญญา / ปวส.	25	15.6
4.ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	56	35.0
5.ปริญญาโทหรือสูงกว่า	13	8.1
รวม	160	100.0

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมามีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา/ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 32.5

ตารางที่ 4.5 อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	111	69.3
10,001-20,000 บาท	26	16.3
20,000 บาทขึ้นไป	23	14.4
รวม	160	100

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 69.3 รองลงมาคือ 10,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.3

ส่วนที่ 2. ข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.6 ตารางวิเคราะห์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จุดประสงค์ของการเดินทาง	ท่องเที่ยว/พักผ่อนหย่อนใจ	137	85.6
	ทัศนศึกษา/ เข้าค่ายพักแรม	23	14.4
		160	100
2. แรงจูงใจในการมาท่องเที่ยว	มีธรรมชาติที่สวยงาม	101	63.1
	มีตลาดน้ำอัมพวา	74	10.3
	เดินทางสะดวก	61	38.1
	มีเพื่อน/ญาติชักชวนมา	55	34.4
	ค่าใช้จ่ายน้อย	30	18.8
	มีธรรมชาติและสัตว์ป่าที่น่าสนใจ	66	41.3
		160	100
3. จำนวนครั้งที่ในการมาเที่ยว	ครั้งแรก	54	33.8
	ครั้งที่ 2 -5	81	50.6
	มากกว่า 5 ครั้ง	25	15.6
		160	100
4. พาหนะในการเดินทาง	รถยนต์	133	83.3
	รถทัวร์	22	13.8
	รถประจำทาง	5	3.1
		160	100
5. สมาชิกในการเดินทาง	เดินทางมากับเพื่อน	76	47.5
	เดินทางมากับครอบครัว	69	43.0
	เดินทางมากับสถานศึกษา	8	5.0
	เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว	5	3.2
	เดินทางมาคนเดียว	2	1.3
	160	100	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว		จำนวน(คน)	ร้อยละ
7.สถานที่พักผ่อน	ไม่ได้พักโรงแรม	132	82.5
	พักผ่อนในโฮมสเตย์	28	17.5
		160	100
8.ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตลาดน้ำอัมพวา	คำบอกเล่า	117	50.0
	จากอินเทอร์เน็ต	35	15.0
	จากนิตยสารการท่องเที่ยว	33	14.1
	คำแนะนำจากวิทยุ/โทรทัศน์	14	6.0
	คำแนะนำจากบริษัทนำเที่ยว	23	9.8
	แผนที่ท่องเที่ยว	12	8.1
		160	100

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คือ จุดประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว/พักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 85.6 รองลงมาคือทัศนศึกษา/ เข้าค่ายพักผ่อน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 ,ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คือ แรงจูงใจในการมาท่องเที่ยวมีธรรมชาติที่สวยงาม จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 63.1 รองลงมาคือตลาดน้ำอัมพวา จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 ,ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คือจำนวนครั้งที่การมาเที่ยวคือครั้งที่ 2 -5 จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6. รองลงมาคือครั้งแรก จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 คน ,ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคือพาหนะในการเดินทาง คือรถยนต์ จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมา คือรถทัวร์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 , ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคือ สมาชิกในการเดินทาง คือการเดินทางมากับเพื่อน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาคือเดินทางมากับครอบครัว จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ.43.0 ,ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคือสถานที่พักผ่อน คือไม่ได้พักโรงแรม จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 82.5 รองลงมาคือพักผ่อนในโฮมสเตย์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5, ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตลาดน้ำอัมพวาคือคำบอกเล่า จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 15

ส่วนที่ 3. แบบสอบถามกิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นกิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว

ข้อ	ความคิดเห็นกิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว	\bar{x}	SD	ความหมาย	ระดับ
1.	ชมวิวทิวทัศน์	4.5333	0.83381	มากที่สุด	1
2.	ศึกษาธรรมชาติ	3.4667	1.30201	ปานกลาง	4
3.	กางเต็นท์พักแรม	3.6667	1.11270	มาก	3
4.	ถ่ายรูป/บันทึกวิดีโอ	3.2667	1.33452	ปานกลาง	5
5.	เก็บรวบรวมในการวิจัย	3.8000	1.14642	มาก	2
	รวม	3.7467	0.90858	มาก	

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า จากกิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.7467 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90858 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นของกิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว มากที่สุดคือ ผู้ชมวิวทิวทัศน์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.5333 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83381 รองลงมา คือเก็บรวบรวมในการวิจัย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.8000 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14642 และน้อยที่สุด คือ การถ่ายรูป/บันทึกวิดีโอซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.2667 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.33452

ส่วนที่ 4. แบบสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรมและได้รับอันตรายจากการท่องเที่ยว บริเวณต่างๆ

ข้อ	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรมและได้รับอันตรายจากการท่องเที่ยว บริเวณต่างๆ	\bar{x}	SD	ความหมาย	ระดับ
1	จำนวนนักท่องเที่ยวที่ได้รับอันตราย	2.8000	1.82052	ปานกลาง	4
2	ระดับโอกาสในการเกิดอันตราย	2.3333	1.58865	น้อย	5
3	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรม	3.7333	1.38701	มาก	1
4	การปิกนิก	3.2000	1.47358	ปานกลาง	2
5	ถูกสัตว์ที่เป็นพาหนะนำโรค เช่น ยุง แมลงกัด	3.1333	1.59762	ปานกลาง	3
	รวม	3.0400	1.11918	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรมและได้รับอันตรายจากการท่องเที่ยวบริเวณต่างๆ โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.0400 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.11918 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรมและได้รับอันตรายจากการท่องเที่ยวบริเวณต่างๆ มากที่สุด คือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรมซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.7333 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.38701 รองลงมา คือ การปิกนิกซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.2000 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.47358 และน้อยที่สุด คือระดับโอกาสในการเกิดอันตราย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.3333 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.58865

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Tourism Resources) หมายถึง ทรัพยากรทั้งทางด้านชีวภาพและกายภาพ ได้แก่ พื้นที่ป่า สัตว์ป่า น้ำตก ถ้ำ ชายหาด เกาะ แก่งและปะการัง เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้มีความงดงามโดดเด่น เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพักผ่อนหย่อนใจและการศึกษาธรรมชาติ

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณคดีและประวัติศาสตร์ (Archeological and Historical Resources) หมายถึง พื้นที่ หลักฐานและร่องรอยทางกายภาพที่เหลืออยู่ ซึ่งอาจบ่งบอกถึงสภาพความเป็นมาและพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตทั้งในยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ ทั้งนี้รวมถึงวัตถุต่างๆ ที่มนุษย์สร้างหรือประดิษฐ์ขึ้นด้วย ตัวอย่างของทรัพยากรการท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ ได้แก่ แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อุทยานประวัติศาสตร์ในจังหวัดสุโขทัย พระนครศรีอยุธยา พระพุทธรูปและเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมรวมถึงสิ่งที่ตกทอดตามประเพณีโบราณมาสู่ชนรุ่นหลัง เช่น ศิลปะการแสดง การแต่งกายแบบโบราณ ภาษาพื้นเมือง ความเชื่อเรื่องวิญญาณและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ทั้งนี้ยังรวมถึงสิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการท่องเที่ยว เช่น สวนสนุก หรือพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น และสิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยวัตถุประสงค์ดั้งเดิมที่สร้างขึ้นนั้นอาจไม่ใช่เพื่อการท่องเที่ยว แต่เป็นที่ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ เช่น เขื่อน โรงงานผลิตเบียร์ โรงงานเครื่องปั้นดินเผา สวนองุ่น เป็นต้น

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆ

ข้อ	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆ	\bar{x}	SD	ความหมาย	ระดับ
1	นักท่องเที่ยวต้องการเที่ยวชมธรรมชาติ	4.2000	0.77460	มาก	2
2	จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาชมตลาดน้ำมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	4.4000	0.73679	มาก	1

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆ	\bar{x}	SD	ความหมาย	ระดับ
3	ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเป็นคนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม	4.4000	1.05560	มาก	1
4	ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณคดีและประวัติศาสตร์	3.8000	1.14642	มาก	6
5	จำนวนเรือที่นำชมหิ่งห้อยมีจำนวนมากพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว	4.4000	0.73679	มาก	1
6	เรือที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัย	3.9333	1.16292	มาก	5
7	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย	4.1333	1.06010	มาก	3
8	โบราณคดีบ้านเชียง พระพุทธรูปและเครื่องปั้นดินเผา	3.5333	1.50555	มาก	7
9	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำให้สามารถจัดการท่องเที่ยวชมหิ่งห้อยได้อย่างยั่งยืน	4.0000	1.25357	มาก	4
10	ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมรวมถึงสิ่งที่ตกทอดตามประเพณีโบราณมาสู่ชนรุ่นหลัง	3.8000	1.01419	มาก	6
	รวม	4.0600	0.60687	มาก	

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.0600 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60687 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆมากที่สุด คือ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเป็นคนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.4000 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73679 ,จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาชมตลาดน้ำมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.4000 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.05560 และจำนวนเรือที่นำชมหิ่งห้อยมีจำนวนมากพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.4000 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73679 รองลงมา คือนักท่องเที่ยวต้องการเที่ยวชมธรรมชาติ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.2000 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77460 และน้อยที่สุด คือ โบราณคดีบ้านเชียง พระพุทธรูปและเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.5333 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.50555

ตารางที่ 4.10 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา

ข้อ	พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา	\bar{x}	SD	ความหมาย	ระดับ
1	การศึกษาข้อมูลต่าง	3.9333	1.27988	มาก	1
2	นำภาชนะ เชม โฟม พลาสติกเข้าไปใส่อาหาร	3.8667	1.18723	มาก	2
3	สลักหรือขีดเขียนชื่อไว้ตามต้นไม้	3.2000	1.37321	ปานกลาง	4
4	เก็บพรหมไม้ที่แปลกๆหรือสวยงามที่พบเห็นระหว่างท่องเที่ยว	3.6667	1.23443	มาก	3
5	ขยะ ภาชนะที่ใช้แล้วทิ้งลงในถังขยะ	3.6667	1.23443	มาก	3
	รวม	3.6667	1.01887	มาก	

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.6667 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01887 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวามากที่สุด คือ การศึกษาข้อมูลต่างซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.9333 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.27988 รองลงมา คือ นำภาชนะ เชม โฟม พลาสติกเข้าไปใส่อาหารซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.8667 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18723 และน้อยที่สุด คือ สลักหรือขีดเขียนชื่อไว้ตามต้นไม้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.2000 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.37321

ชุดที่ 2. แบบสัมภาษณ์แนวลึกเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญที่เสี่ยงต่อการถูกทำลาย จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งที่อยู่อาศัยของทรัพยากร จากการศึกษาวิเคราะห์คำถามปลายเปิด ซึ่งใช้การวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญที่เสี่ยงต่อการถูกทำลาย จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งที่อยู่อาศัยของทรัพยากร คือ

จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดซึ่งใช้การวิเคราะห์เนื้อหา พบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญที่เสี่ยงต่อการถูกทำลาย จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งที่อยู่อาศัยของทรัพยากร

1. ต้องการให้นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำอัมพวา
2. ต้องการให้นักท่องเที่ยวรักษาความสะอาดและไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง
3. ต้องการให้มีกฎ ระเบียบใน
4. ต้องการให้มีการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญที่เสี่ยงต่อการถูกทำลาย จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งที่อยู่อาศัยของทรัพยากร
5. ต้องการให้ชาวบ้านช่วยกันปลูกต้นลำพูและมีการรักษาต้นลำพูไว้
6. มีการจัดการให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมตามฤดูกาลหรือเทศกาล
7. ให้ความเข้าใจกับชาวบ้านเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ,ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณคดีและประวัติศาสตร์และทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมรวมถึงสิ่งที่ตกทอดตามประเพณีโบราณมาสู่ชนรุ่นหลัง

8. ต้องการให้ผู้ประกอบการรวมกลุ่มกันเพื่อมีแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการที่ดี
9. มีค่าเสียหายให้กับชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากนักท่องเที่ยว
10. มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไปเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆในพื้นที่อำเภออัมพวา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยทำการศึกษาคูณลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการศึกษาคูณลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวได้รับในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามและเพื่อประเมินความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาคูณลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อำเภออัมพวา และหาพฤติกรรมการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวคูณลักษณะทั่วไปและปัจจัยที่ส่งผลในการประเมินความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา

5.1 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างใช้จำนวนประชากรมาคำนวณตามสูตรของ Taro Yamane ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของประชาชน สำหรับประชาชนประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประชากร 36 คน ทำการสุ่มตัวอย่างมา 23 คน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ประชากร 31 คน ทำการสุ่มตัวอย่างมา 19 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากร 19 คน ทำการสุ่มตัวอย่างมา 11 คน ประชาชนในชุมชนประชากร 12 คน ทำการสุ่มตัวอย่างมา 8 คน นักท่องเที่ยวชาวไทย ประชากร 19 คน ทำการสุ่มตัวอย่างมา 12 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ประชากร 43 คน ทำการสุ่มตัวอย่างมา 27 คน สรุปจำนวนประชากรทั้งสิ้น 160 ทำการสุ่มตัวอย่างมา 100 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ได้รับอันตรายรับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นกรณีศึกษา โดยการแจกแบบสอบถามโดยตรงและสัมภาษณ์เพิ่มเติมรวมทั้งการสังเกตบรรยากาศและสภาพแวดล้อม เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติม นอกเหนือจากแบบสอบถาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไป ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ร้อยละ

2. การวิเคราะห์คุณลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อำเภออัมพวา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวได้รับในพื้นที่อำเภออัมพวา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิดให้เขียนตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำมาสรุปและเรียบเรียงข้อความ

5.2. สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวได้รับในพื้นที่อำเภออัมพวา

1.1 ผู้นำชุมชนควรมีแนวทางในการประเมินความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ประกอบด้วย

1. ควรมีมัคคุเทศก์ให้ความเข้าใจในทรัพยากรธรรมชาติในการมาท่องเที่ยว
2. อาจมีการเปลี่ยนแปลงการใช้เรือจากเครื่องยนต์มาใช้เรือที่ใช้พลังงานแบตเตอรี่เพื่อลดเสียงและควัน ซึ่งส่งผลต่อสภาพแวดล้อมโดยรวม

3. ควรมีการรวมกลุ่มของผู้นำชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

1.2 ประชาชนควรมีแนวทางในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. ประชาชนควรมีความรู้ความเข้าใจในทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

2. การพัฒนาเส้นทางสายใหม่ในการเยี่ยมชมวัฒนธรรม โบราณ และสถานที่ประวัติ ควรมีการวางตำแหน่งการจัดการเส้นทางสายใหม่ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในอนาคต

3. ภาครัฐควรเข้ามากำกับดูแลและควบคุมทำความเข้าใจให้กับประชาชนในเรื่องการจัดการอนุรักษ์ รักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งจะไม่ทำให้ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมี 2 กลุ่มประกอบด้วย

2.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ประชาชนเป็นเพศชายมีอายุไม่เกินว่า 30 ปี สถานภาพทั่วไปสมรสและเป็นคนโสด ซึ่งมีปริมาณเท่ากัน สำหรับระดับการศึกษานั้น ส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

2.2 สถานภาพทั่วไปของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุไม่เกิน 30 ปีขึ้นไป สถานภาพทั่วไปสมรสแล้ว สำหรับระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า.

3. ความคิดเห็นของประชาชนในด้าน พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวได้รับ การประเมินความเสี่ยง

3.1 การวิเคราะห์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คือ จุดประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว/พักผ่อนหย่อนใจ รองลงมาคือการทัศนศึกษา/ เข้าค่ายพักแรม,ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คือแรงจูงใจในการมาท่องเที่ยว มีธรรมชาติที่สวยงาม รองลงมาคือตลาดน้ำอัมพวา ,ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คือจำนวนครั้งที่ในการมาเที่ยว ครั้งที่ 2 -5 รองลงมาคือการมาครั้งแรก,ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคือพาหนะในการเดินทาง คือ

รถยนต์ คือ รถทัวร์, ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคือ สมาชิกในการเดินทางคือ เดินทางมากับเพื่อน รองลงมาคือเดินทางมากับครอบครัว, ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคือสถานที่พักผ่อน คือไม่ได้พักโรงแรม รองลงมาคือพักแรมในโฮมสเตย์ ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตลาดน้ำอัมพวา คือคำบอกเล่า รองลงมาคือจากอินเทอร์เน็ต

3.1 ด้านความกิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว

จากกิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นของกิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว มากที่สุดคือ ผู้ชมวิวิททัศน์ รองลงมา คือเก็บรวบรวมในการวิจัยและน้อยที่สุด คือ การถ่ายรูป/บันทึกวิดีโอ

3.2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆมากที่สุด คือ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเป็นคนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ,จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาชมตลาดน้ำมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และจำนวนเรือที่นำชมหิ่งห้อยมีจำนวนมากพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวต้องการเที่ยวชมธรรมชาติและน้อยที่สุด คือ โบราณคดีบ้านเชียง พระพุทธรูปและเครื่องปั้นดินเผา

3.3 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอัมพวา

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอัมพวาโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอัมพวามากที่สุด คือ การศึกษาข้อมูลต่าง รองลงมา คือ นำภาชนะ เข็ม โฟม พลาสติกเข้าไปใส่อาหารและน้อยที่สุด คือ สลักหรือขีดเขียนชื่อไว้ตามต้นไม้

3.4 กิจกรรมและได้รับอันตรายจากการท่องเที่ยวบริเวณต่างๆ

นักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรมและได้รับอันตรายจากการท่องเที่ยวบริเวณต่างๆ โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรมและได้รับอันตรายจากการท่องเที่ยวบริเวณต่างๆ มากที่สุด คือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรม รองลงมา คือ การปิกนิก และน้อยที่สุด คือระดับโอกาสในการเกิด

3.5 นักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆ

นักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆมากที่สุด คือ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเป็นคนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม,จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาชมตลาดน้ำมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและจำนวนเรือที่นำชมหิ่งห้อยมีจำนวนมากพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวต้องการเที่ยวชมธรรมชาติและน้อยที่สุด คือ โบราณคดีบ้านเชียง พระพุทธรูปและเครื่องปั้นดินเผา

3.6 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอัมพวา

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอัมพวาโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอัมพวามากที่สุด คือ การศึกษาข้อมูลต่าง รองลงมา คือ นำภาชนะ เข็ม โฟม พลาสติกเข้าไปใส่อาหารและน้อยที่สุด คือ สลักหรือขีดเขียนชื่อไว้ตามต้นไม้

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนในพื้นที่อำเภออัมพวา

- 4.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญที่เสี่ยงต่อการถูกทำลาย จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งที่อยู่อาศัยของทรัพยากร
 1. ต้องการให้นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมตลาดน้ำอัมพวา
 2. ต้องการให้นักท่องเที่ยวรักษาความสะอาดและไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง
 3. ต้องการให้มีกฎ ระเบียบใน
 4. ต้องการให้มีการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญที่เสี่ยงต่อการถูกทำลาย จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งที่อยู่อาศัยของทรัพยากร
 5. ต้องการให้ชาวบ้านช่วยกันปลูกต้นลำพูและมีการรักษาต้นลำพูไว้
 6. มีการจัดการให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมตามฤดูกาลหรือเทศกาล
 7. ให้ความเข้าใจกับชาวบ้านเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ , ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณคดีและประวัติศาสตร์และทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมรวมถึงสิ่งที่ตกทอดตามประเพณีโบราณมาสู่ชนรุ่นหลัง
 8. ต้องการให้ผู้ประกอบการรวมกลุ่มกันเพื่อมีแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการที่ดี
 9. มีค่าเสียหายให้กับชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากนักท่องเที่ยว
 10. มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไปเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆในพื้นที่อำเภออัมพวา

ในการประเมินความเสี่ยงต่อความเสียหายของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จากกิจกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากการท่องเที่ยวยังไม่เคยมีการศึกษามาก่อนผู้วิจัยจึงต้องพิจารณาเกณฑ์และวิธีการในการประเมินความเสี่ยงของหน่วยงานต่างๆมาประยุกต์ใช้ โดยขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

5.2 การอภิปรายผล

1. การจัดการประเมินความเสี่ยงต่อความเสียหายของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ
 1. ควรจัดให้มีคณาจารย์ให้ความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวแต่ละสถานที่ เนื่องจากการเยี่ยมชมแต่ละครั้งนั้นจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรที่อยู่ในเรื่องเสียง คว้น น้ำเสีย สารเคมี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและสัตว์ป่า
 2. ควรจัดให้มีการรวมกลุ่มของผู้นำผู้บริหารองค์การตำบล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำชุมชน ซึ่งจะทำให้ทราบทิศทาง หลักการและแนวทางในการปฏิบัติให้ไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากประชาชนในชุมชนมีแนวความคิดและทิศทางในการปฏิบัติกับนักท่องเที่ยวทั้งให้ความรู้ความเข้าใจ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในเรื่องต่างๆ ไปในทิศทางเดียวกันก็จะส่งผลต่อการจัดการทรัพยากร เพื่อการท่องเที่ยวน้อยลง
 3. ควรจัดให้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้เรือจ้างที่เป็นเครื่องยนต์ให้ใช้พลังงานอื่นๆทดแทน เช่น แบตเตอรี่ เนื่องจากเครื่องยนต์จะมีเสียงดัง เขม่า คว้นและน้ำมันซึ่งส่งผลกระทบต่อจัดการทรัพยากร เพื่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

แนวทางของประชาชนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา พบว่า ชนิดของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำขณะมาเที่ยวไม่มีความแตกต่างแต่มีความแตกต่างกันที่ความนิยมของแต่ละกิจกรรมที่แตกต่างกันไปตามยุคสมัย เช่น กิจกรรมถ่ายรูป/บันทึกวีดีโอ เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยมทำมากขึ้น

จากแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมกรท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว พบว่ามากกว่าร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎของพื้นที่ท่องเที่ยว จากการสอบถามเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลอัมพวา ยังพบว่าปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว คือนักท่องเที่ยวนำสหรศนเครื่องดื่มเข้าไปรับประทานและทิ้งขยะไว้ตามบริเวณต่างๆ นอกจากนี้เศษอาหารที่เหลือมักทิ้งลงลำคลอง

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยง

1. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวสูงสุด คือ การเยี่ยมชมหิ้งห้อยและพื้นที่ป่าชายเลน ผู้ประเมินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยว

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการอันตรายจากอุบัติเหตุที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากการมาท่องเที่ยวสูงสุดคือ การเยี่ยมชมทางวัฒนธรรมโบราณสถานและทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะอุทยาน ร.2 ส่วนอันตรายประเภทอื่นๆ พบว่ามีความเสี่ยงน้อยเป็นความเสี่ยงที่ยอมรับได้แต่ต้องมีการทบทวนมาตรการควบคุม ผลการประเมินอันตรายจากป่าชายเลน พบว่านักท่องเที่ยวมีความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากการเที่ยวชมทรัพยากรป่าชายเลน

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. บริเวณอุทยาน ร.2 เป็นบริเวณที่มีความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวสูง ทางเจ้าหน้าที่ควรมีมาตรการในการป้องกัน โดยกำหนดเป็นเขตท่องเที่ยวได้แต่ต้องมีคฤุเทศก์นำทางและให้คำแนะนำ

2. นักท่องเที่ยวควรเดินเยี่ยมชมในสถานที่ที่ทางเจ้าหน้าที่จัดไว้ให้

3. นักท่องเที่ยวควรระมัดระวังการถูกสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค เช่น ยุง แมลง กัด/ต่อย และการสัมผัสพืชพรรณที่เป็นพิษ

4. นักท่องเที่ยวควรมีการสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับลักษณะของพื้นที่ที่จะเข้าไปเที่ยวชมและจุดอันตรายที่ควรระมัดระวังเป็นพิเศษของจุดชมวิว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป

1. ศึกษาเกณฑ์และวิธีที่จะนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยง เนื่องจากในการศึกษาเกี่ยวกับความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวยังคงมีปัญหาในการเลือกเกณฑ์และวิธีที่จะนำมาใช้ ดังนั้นควรมีการศึกษาความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งวิธีที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสะดวกในการนำไปใช้ในอนาคต

2. การศึกษาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ในการประเมินขีดความสามารถในการรองรับได้ในอนาคต โดยเฉพาะบริเวณที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเข้าไปเที่ยวเป็นจำนวนมากหรือบริเวณที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่น่าสนใจและสำคัญ

3. การศึกษาปัจจัยและความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดอันตรายกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้ผลการศึกษาใน
ความสมบูรณ์มากขึ้น ควรศึกษาทรัพยากรป่าไม้และอุทยาน ร.2 ว่ายังเพียงพอต่อการท่องเที่ยวมากน้อย
เพียงไร

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เรื่องการประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมกา
รท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยว
ในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาคผนวก ข.

แบบสัมภาษณ์ เรื่องการประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของ
นักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยว
ในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งทำการศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อยและปัจจัยที่ ส่งผลต่อการอนุรักษ์หิ้งห้อยจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยผลของการวิจัยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

ตอนที่ 1. แนวทางการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 2. สถานภาพทั่วไปของผู้ประกอบการ

ตอนที่ 3. ความคิดเห็นของผู้ประกอบการในด้านความเข้าใจ พฤติกรรม ทักษะ ทักษะ ความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมและด้านศักยภาพที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 4. ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 5 สถานภาพทั่วไปของประชาชน

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นของประชาชนในด้านความเข้าใจ พฤติกรรม ทักษะ ทักษะ ความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมและด้านศักยภาพที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 7 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 1. แนวทางการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการสัมภาษณ์ประชาชนและผู้ประกอบการเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2553 เวลา 14.30 น. จำนวน 4 คน จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของประชาชนและผู้ประกอบการได้ข้อสรุป ดังต่อไปนี้

การที่นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามนั้น นักท่องเที่ยวต้องการที่จะ เยี่ยมชมตลาดน้ำ ยามเย็นอัมพวาและการชมหิ้งห้อย ซึ่งตลาดน้ำ ยามเย็นอัมพวาจะเปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 15.00 – 21.00 น. ในวันศุกร์ เสาร์และวันอาทิตย์ พร้อมจำหน่ายสินค้าต่างๆ โดยเฉพาะการชมหิ้งห้อย ถือว่าเป็นจุดขายโดยใช้เส้นทางคลองอัมพวาบริเวณตลาดน้ำ ยามเย็น ซึ่งผ่านวัดจุฬามณีเลี้ยวซ้ายเข้าคลอง

ผีหลอกแล้ววิ่งออกมาแม่น้ำแม่กลองกลับมาที่ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา ส่วนใหญ่จะเริ่มชมหึ่งห้อยตอน กลางคืนเวลาประมาณ 18.00 น.จนถึงประมาณ 21.00 น. โดยประมาณ

จากการที่ตลาดน้ำยามเย็นและการเยี่ยมชมหึ่งห้อยได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวที่มาของ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามนั้น ทำให้เกิดปัญหาในเขตพื้นที่ ทั้งประชาชนและผู้ประกอบการ สามารถสรุปสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันดังต่อไปนี้

1. จำนวนหึ่งห้อยลดน้อยลง
2. การตัดทำลายต้นลำพูจากชาวบ้านที่อยู่ริมคลอง ซึ่งเป็นที่อยู่ของหึ่งห้อย
3. การเยี่ยมชมหึ่งห้อยในเวลากลางคืนจากการเพิ่มขึ้นของการจราจรทางน้ำ ทำให้ตลิ่งพัง
4. เกิดการแข่งขันกันในการเยี่ยมชมหึ่งห้อย
5. ประชาชนและผู้ประกอบการขาดความเข้าใจในวงจรชีวิตของหึ่งห้อย
6. ขาดความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยว
7. ตลาดน้ำยามเย็นเกิดการแข่งขันสูง เนื่องจากมีผู้ประกอบการนอกเขตพื้นที่
8. ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการเยี่ยมชมหึ่งห้อยในเวลากลางคืนจากเสียงเรือและคลื่น
9. การกำกับดูแลการจัดการของภาครัฐ
10. ขาดการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการในรูปของศูนย์รวมและศูนย์กลาง

จากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น ในสภาพการณ์และการจัดการท่องเที่ยวชมหึ่งห้อย อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ ตามมา โดยเฉพาะการลดลงของจำนวนหึ่งห้อย ซึ่งเป็นจุดขายในการท่องเที่ยวและเยี่ยมชมในเวลากลางคืน แนวทางการจัดการอนุรักษ์หึ่งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น นักท่องเที่ยวควรมีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยว เพื่อทำการศึกษา ชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้ ความเข้าใจและความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ ซึ่งสามารถสร้างแนวทางการจัดการอนุรักษ์หึ่งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ประกอบการควรมีแนวทางการจัดการอนุรักษ์หึ่งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบด้วย
 - 1.1 ควรมีมัคคุเทศก์ให้ความเข้าใจ ในวงจรชีวิตของหึ่งห้อยในการเยี่ยมชมแต่ละครั้ง
 - 1.2 อาจมีการเปลี่ยนแปลงการใช้เรือจากเครื่องยนต์มาใช้เรือที่ใช้พลังงานแบตเตอรี่เพื่อลดเสียงและควัน ซึ่งส่งผลต่อสภาพแวดล้อมโดยรวม
 - 1.3 ควรมีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการแต่ละประเภท ซึ่งจะทำให้ทราบทิศทาง หลักการ และแนวทางในการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

1.4 ผู้ประกอบการต้องมีความรับผิดชอบการสืบทอดแนวความคิดในการปลูกฝังกับวิถีชีวิตให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมหิ้งห้อยในการอนุรักษ์และท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ประชาชนควรมีแนวทางในการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบด้วย

2.1 ประชาชนควรมีความเข้าใจในวงจรชีวิตของหิ้งห้อย ซึ่งการลดลงของหิ้งห้อย ปัญหาที่สำคัญเกิดจากการลดลงของต้นลำพูที่เป็นที่อยู่อาศัยของหิ้งห้อยถูกทำลายจากชาวบ้าน

2.2 สภาพสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ โดยรวมถูกทำลายจากสารเคมี ยาฆ่าแมลง ควันเสียงและมลภาวะจากการท่องเที่ยวทางเรือด้วยเครื่องยนต์

2.3 การพัฒนาเส้นทางสายใหม่ในการเยี่ยมชมหิ้งห้อย ซึ่งแม่น้ำแม่กลองมีหลายสายที่ขุดลอกขนาดใหญ่และคลองขนาดเล็ก ควรมีการวางตำแหน่งการจัดการเส้นทางสายใหม่ในการเยี่ยมชมหิ้งห้อยในอนาคต

2.4 ภาครัฐควรเข้ามากำกับดูแลและควบคุมการทำความเข้าใจให้กับประชาชนในเรื่องการจัดการอนุรักษ์ รักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งจะไม่ทำให้ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการเยี่ยมชมหิ้งห้อย

ภาคผนวก ค.
ประวัติผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งทำการศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อยและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออนุรักษ์หิ้งห้อยจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยผลของการวิจัยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

ตอนที่ 1. แนวทางการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 2. สถานภาพทั่วไปของผู้ประกอบการ

ตอนที่ 3. ความคิดเห็นของผู้ประกอบการในด้านความเข้าใจ พฤติกรรม ทัศนคติ ความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมและด้านศักยภาพที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 4. ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 5 สถานภาพทั่วไปของประชาชน

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นของประชาชนในด้านความเข้าใจ พฤติกรรม ทัศนคติ ความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมและด้านศักยภาพที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 7 ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ประชาชนที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 1. แนวทางการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการจัดการอนุรักษ์หิ้งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการสัมภาษณ์ประชาชนและผู้ประกอบการเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2553 เวลา 14.30 น. จำนวน 4 คน จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของประชาชนและผู้ประกอบการได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

การที่นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามนั้น นักท่องเที่ยวต้องการที่จะเยี่ยมชมตลาดน้ำ ยามเย็นอัมพวาและการชมหิ้งห้อย ซึ่งตลาดน้ำ ยามเย็นอัมพวาจะเปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 15.00 – 21.00 น. ในวันศุกร์ เสาร์และวันอาทิตย์ พร้อมจำหน่ายสินค้าต่างๆ โดยเฉพาะการชมหิ้งห้อยถือว่าเป็นจุดขายโดยใช้เส้นทางคลองอัมพวาบริเวณตลาดน้ำ ยามเย็น ซึ่งผ่านวัดจุฬามณีแล้ว ยวเข้าคลองฝึลลอกแล้ววิ่งออกแม่น้ำแม่กลองกลับมาที่ตลาดน้ำ ยามเย็นอัมพวา ส่วนใหญ่จะเริ่มชมหิ้งห้อยตอนกลางคืนเวลาประมาณ 18.00 น.จนถึงประมาณ 21.00 น. โดยประมาณ

จากการที่ตลาดน้ำ ยามเย็นและการเยี่ยมชมหิ้งห้อยได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวที่มาของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามนั้น ทำให้เกิดปัญหาในเขตพื้นที่นี้ที่ทั้งประชาชนและผู้ประกอบการสามารถสรุปสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันดังต่อไปนี้

1. จำนวนหึ่งห้อยลดน้อยลง
2. การตัดทำลายต้นลำพูจากชาวบ้านที่อยู่ริมคลอง ซึ่งเป็นที่อยู่ของหึ่งห้อย
3. การเยี่ยมชมหึ่งห้อยในเวลากลางวันจากการเพิ่มขึ้นของการจราจรทางน้ำ ทำให้ตลิ่งพัง
4. เกิดการแข่งขันกันในการเยี่ยมชมหึ่งห้อย
5. ประชาชนและผู้ประกอบการขาดความเข้าใจในวงจรชีวิตของหึ่งห้อย
6. ขาดความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยว
7. ตลาดน้ำยามเย็นเกิดการแข่งขันสูง เนื่องจากมีผู้ประกอบการนอกเขตพื้นที่
8. ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการเยี่ยมชมหึ่งห้อยในเวลากลางวันจากเสียงเรือและคลื่น
9. การกำกับดูแลการจัดการของภาครัฐ
10. ขาดการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการในรูปของศูนย์รวมและศูนย์กลาง

จากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ในสภาพการณ์และการจัดการท่องเที่ยวชมหึ่งห้อย อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ ตามมา โดยเฉพาะการลดลงของจำนวนหึ่งห้อย ซึ่งเป็นจุดขายในการท่องเที่ยวและเยี่ยมชมในเวลากลางวัน แนวทางการจัดการอนุรักษ์หึ่งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น นักท่องเที่ยวควรมีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยว เพื่อทำการศึกษา ชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจและความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ ซึ่งสามารถสร้างแนวทางการจัดการอนุรักษ์หึ่งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ประกอบการควรมีแนวทางการจัดการอนุรักษ์หึ่งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบด้วย
 - 1.1 ควรมีมัคคุเทศก์ให้ความเข้าใจ ในวงจรชีวิตของหึ่งห้อยในการเยี่ยมชมแต่ละครั้ง
 - 1.2 อาจมีการเปลี่ยนแปลงการใช้เรือจากเครื่องยนต์มาใช้เรือที่ใช้พลังงานแบตเตอรี่เพื่อลดเสียงและควัน ซึ่งส่งผลต่อสภาพแวดล้อมโดยรวม
 - 1.3 ควรมีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการแต่ละประเภท ซึ่งจะทำให้ทราบทิศทาง หลักการ และแนวทางในการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน
 - 1.4 ผู้ประกอบการต้องมีความรับผิดชอบต่อสืบทอดแนวความคิดในการปลูกฝังกับวิถีชีวิตให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมหึ่งห้อยในการอนุรักษ์และท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. ประชาชนควรมีแนวทางในการจัดการอนุรักษ์หึ่งห้อย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบด้วย
 - 2.1 ประชาชนควรมีความเข้าใจในวงจรชีวิตของหึ่งห้อย ซึ่งการลดลงของหึ่งห้อย ปัญหาที่สำคัญเกิดจากการลดลงของต้นลำพูที่เป็นที่อยู่อาศัยของหึ่งห้อยถูกทำลายจากชาวบ้าน

2.2 สภาพสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ โดยรวมถูกทำลายจากสารเคมี ยาฆ่าแมลง คิวโนไลน และมลภาวะจากการท่องเที่ยวทางเรือด้วยเครื่องยนต์

2.3 การพัฒนาเส้นทางสายใหม่ในการเยี่ยมชมหิ้งห้อย ซึ่งแม่น้ำแม่กลองมีหลายสายทั้งคลองขนาดใหญ่และคลองขนาดเล็ก ควรมีการวางตำแหน่งการจัดการเส้นทางสายใหม่ในการเยี่ยมชมหิ้งห้อยในอนาคต

2.4 ภาครัฐควรเข้ามากำกับดูแลและควบคุมการทำความเข้าใจให้กับประชาชนในเรื่องการจัดการอนุรักษ์ รักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งจะไม่ทำให้ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการเยี่ยมชมหิ้งห้อย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เสี่ยงต่อการถูกรบกวน/ทำลาย จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว บริเวณแหล่งที่อยู่อาศัยของทรัพยากร

1. ผู้ให้สัมภาษณ์.....

2. วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

3. ตำแหน่ง/ หน้าที่.....

ตอนที่ 1. เพื่อนำมาใช้ประกอบการประเมินความเสี่ยง

1. สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์เลื้อยคลาน นก และสัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนม ส่วนใหญ่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญที่พบมีอะไรบ้าง มีจำนวนมากน้อยอย่างไรและบริเวณที่พบส่วนใหญ่คือบริเวณไหน

2. สัตว์ป่าที่ถูกคุกคามจากชาวบ้านหรือนักท่องเที่ยวเป็นสัตว์ประเภทไหนที่เสี่ยงต่อการถูกรบกวน/ทำลายจากนักท่องเที่ยว มีอะไรบ้าง มีจำนวนเท่าไร และบริเวณที่พบส่วนใหญ่

3. พรรณไม้หายากในแหล่งท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง มีมากน้อยเพียงไร และส่วนใหญ่คือบริเวณใด

4. พรรณไม้สมุนไพรที่พบมีอะไรบ้าง มีมากเพียงไรและส่วนใหญ่คือบริเวณใด

5. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลกระทบกับทรัพยากรการท่องเที่ยวมีอะไรบ้างและทางผู้ที่เกี่ยวข้องมีการจัดการเช่นไร

แบบสอบถาม

เรื่อง การประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ ส่งผลต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการค้นคว้าวิจัย ในการศึกษาการประเมินความเสี่ยงจากพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนเพื่อนำเอาความคิดเห็นของท่านไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อำเภออัมพวา เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวและเพื่อประเมินความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

ตอนที่ 1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ.....ปี

3. อาชีพปัจจุบันของท่าน

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

เกษตรกรรม

นักเรียน/นักศึกษา

พนักงานบริษัท/ห้างร้าน

รับจ้างทั่วไป

แม่บ้าน/พ่อบ้าน

การบริการ

อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา/ ปวช.

อนุปริญญา/ปวส.

ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

สูงกว่าปริญญาตรี

อื่นๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2. ข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

1. จุดประสงค์หลักของการเดินทางมาเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา
 - () ท่องเที่ยว/พักผ่อนหย่อนใจ
 - () ทัศนศึกษา/เข้าค่ายพักแรม
 - () ศึกษาวิจัย
 - () อื่นๆโปรดระบุ.....
2. แรงจูงใจในการมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวาของท่าน
 - () มีธรรมชาติที่สวยงาม
 - () ค่าใช้จ่ายน้อย
 - () มีเพื่อน /ญาติ ชักชวนมา
 - () การโฆษณาประชาสัมพันธ์
 - () การเดินทางสะดวก
 - () มีพืชพันธุ์และสัตว์ป่าที่น่าสนใจ
 - () อื่นๆ โปรดระบุ.....
3. ท่านใช้ยานพาหนะใดในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในพื้นที่อำเภออัมพวา
 - () รถจักรยาน
 - () รถจักรยานยนต์
 - () รถยนต์
 - () อื่นๆโปรดระบุ.....
4. ในการเดินครั้งนี้ท่านเดินมากับใคร
 - () เดินทางมาคนเดียว
 - () เดินทางมากับครอบครัว
 - () เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว
 - () เดินทางมากับสถานที่ทำงาน
 - () เดินทางมากับเพื่อน
5. จำนวนสมาชิกทั้งหมดที่เดินทางมาในพื้นที่อำเภออัมพวากับท่านในครั้งนี้.....คน
6. สถานที่พักแรม
 - () ไม่ได้พักแรมในอุทยาน
 - () พักแรมภายในโฮมสเตย์

7. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับในพื้นที่อำเภออัมพวาจากแหล่งใด

- () คำแนะนำจากบริษัทนำเที่ยว
- () จากนิตยสารการท่องเที่ยว
- () จากอินเทอร์เน็ต
- () จากหนังสือพิมพ์
- () จากใบโปสเตอร์
- () คำบอกเล่า
- () คำแนะนำจากวิทยุ/โทรทัศน์

ส่วนที่ 3. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา

1. ก่อนที่จะเดินทางมาเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา ท่านได้ศึกษาข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับพื้นที่อำเภออัมพวา

- () ใช่เพราะ.....
- () ไม่ใช่เพราะ.....

2. ท่านนำภาชนะ เช่น โฟม พลาสติกเข้าไปใช้ใส่อาหาร สิ่งของในสถานที่ท่องเที่ยว

- () ใช่เพราะ.....
- () ไม่ใช่เพราะ.....

3. ภาชนะที่ใช้แล้ว เช่น ถ้วยพลาสติก ขวด กล่องโฟม ท่านทิ้งลงในถังขยะ

- () ใช่เพราะ.....
- () ไม่ใช่เพราะ.....

4. เมื่อรับประทานอาหารเสร็จท่านจะนำภาชนะไปล้างเพื่อทำความสะอาดบริเวณแหล่งน้ำที่คลอง

- () ใช่เพราะ.....
- () ไม่ใช่เพราะ.....

5. เมื่อท่านพบเห็นสิ่งสวยงาม ประทับใจ ซึ่งอยู่นอกเส้นทางเดินที่ทางอุทยานฯกำหนดไว้ท่านจะเดินออกนอกเส้นทางเพื่อเข้าไปชมอย่างใกล้ชิด

- () ใช่เพราะ.....
- () ไม่ใช่เพราะ.....

6. ท่านมักจะเก็บพรรณไม้ที่แปลกๆ หรือสวยงามที่พบเห็นระหว่างท่องเที่ยว

- () ใช่เพราะ.....
- () ไม่ใช่เพราะ.....

7. ท่านจะแกะสลักหรือขีดเขียนชื่อไว้ตามโขดหินหรือต้นไม้

- () ใช่เพราะ.....
- () ไม่ใช่เพราะ.....

ส่วนที่ 4. กิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยวและอันตรายจากการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1.ชมวิวิทิวทัศน์					
2.ศึกษาธรรมชาติ					
3.กางเต็นท์พักแรม					
4.ถ่ายรูป/บันทึกวีดีโอ					
5.เก็บรวบรวมในการวิจัย					
6.ชมวิวิทิวทัศน์					

ส่วนที่ 5. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรมและได้รับอันตรายจากการท่องเที่ยวบริเวณต่างๆ

นักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรมและได้รับอันตรายจากการท่องเที่ยวบริเวณต่างๆ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1.จำนวนนักท่องเที่ยวที่ได้รับอันตราย					
2.ระดับโอกาสในการเกิดอันตราย					
3.จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปประกอบกิจกรรม					
4.การปิกนิก					

ส่วนที่ 6. นักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆ

นักท่องเที่ยวต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1.นักท่องเที่ยวต้องการเที่ยวชมธรรมชาติ					
2.จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาชมตลาดน้ำมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น					
3.ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเป็นคนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม					
4.ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณคดีและประวัติศาสตร์					
5.จำนวนเรือที่นำชมหิ่งห้อยมีจำนวนมากพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว					
6.เรือที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัย					

นักท่องเที่ยวยุคต่อความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
7. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย					
8. โบราณคดีบ้านเชียง พระพุทธรูปและเครื่องปั้นดินเผา					
9. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำให้สามารถจัดการท่องเที่ยวชมทิวทัศน์ได้อย่างยั่งยืน					
10. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมรวมถึงสิ่งที่ตกทอดตามประเพณี โบราณมาสู่ชนรุ่นหลัง					

ส่วนที่ 7. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. การศึกษาข้อมูลต่าง					
2. นำภาชนะ เข็ม โฟม พลาสติกเข้าไปใส่อาหาร					
3. สลักหรือขีดเขียนชื่อไว้ตามต้นไม้					
4. เก็บพรรณไม้ที่แปลกๆหรือสวยงามที่พบเห็นระหว่างท่องเที่ยว					
5. ขยะ ภาชนะที่ใช้แล้วทิ้งลงในถังขยะ					

ส่วนที่ 8 คำถามปลายเปิดปัญหาและข้อเสนอแนะพัฒนาคุณลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อำเภออัมพวา พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและอันตรายที่นักท่องเที่ยวและเพื่อประเมินความเสี่ยงต่อความเสียหายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และอันตรายที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บรรณานุกรม

- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2543) **ระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ซึ่งป้องกันอันตราย การประเมินความเสี่ยงและการจัดทำแผนงานบริหารจัดการความเสี่ยง**
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2550) **สถิตินักท่องเที่ยว**. Online Available : <http://www.tat.or.th>: (5 ตค.2550)
- ใจพร เศรษฐาภิวดีกุล(2544) **การเปิดรับข่าวพหุติกรรมและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวบน หมู่เกาะในเขตภาคตะวันออก** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการโฆษณา ภาค วิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภรณ์ ศรีจันทร์,ศหลิน เตียวสุรินทร์,สุรีพร พงษ์พานิช,นภดล บำรุงกิจ,ภูมิสุวรรณ ,แดนสรวง วรรณวงศ์สอน และอภิรักษ์ สุขบท.(2541) **ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวบน เกาะเกร็ด ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. ภาควิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม คณะ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) **การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์เพลสแอนด์ดีไซท์ จำกัด
- ประเสริฐ อัครประดมพงศ์และคณะ (2547) **คู่มือการจัดการระบบบริหารความเสี่ยงสำหรับการนิคม อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย** (กนอ) คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินิจ วีรยากร (2532) **การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สมจิตร สุพรรณทัศน์ (2534) **พหุติกรรมและการเปลี่ยนแปลง**. เอกสารการสอนชุดวิชาศึกษาศึกษาหน่วยที่ 1-7 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน้า 97
- สาธิต ประเสริฐ (2538) **การศึกษาประเมินศักยภาพทางกายภาพและสังคมในการรองรับ การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึง** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาเทคโนโลยีการบริหาร สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- โสภา ชูพิกุลชัย(2521) **จิตวิทยาทั่วไป**. (พิมพ์ครั้งที่1) กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- Erickson, S.L. and King , B.J. (1999). **Fundamentals of Environmental Management**.
- Greenberg , H.R. and Cramer, J.J. (1991) **Risk Assessment and Risk Management for the Chemical Process Industry.**, Van Nostrand Reinhold, New York.
- Kozlowski, J.M. (1973) **Threshold Approach to the Definition of Environmental Capacity in Poland's Tatry National Park**.
- Lewis, H.W. (1990) **Technological Risk** W.W. Norton & Company. New York : London.
- Taylor, J.R.(1993) **Risk Analysis for process plant, pipelines and transport**. New York : London.
- Whyte, A.V. and Burton, I. (1979) **Environmental Risk Assessment**. Institute of Environmental Studies. University of Toronto Canada

- นโอน ศรีสมยง.(2547). **ความร่วมมือของภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน**
กรุงเทพมหานคร : โครงการสานสัมพันธ์เครือข่ายชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา
- ประหยัด ตะคอนรัมย์. (2544). **แนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน : กรณีศึกษาตลาดริมน้ำ**
ดอนหวาย จังหวัดนครปฐม วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย บัณฑิต สาขาการวาง
ผังเมือง บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปาริชาติ รัตน์รักษ์ และคณะ. (2549). **การสำรวจและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเส้นทางน้ำเพื่อ**
การชมหิ่งห้อย จังหวัดสมุทรสงคราม. ชุดโครงการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่
อย่างยั่งยืน สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- มณีวรรณ พิวนิมและปรารณา จันทร์พันธุ์. (2546). **รายงานการวิจัยผลกระทบของการท่องเที่ยว**
เชิงวัฒนธรรมต่อวิถีชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำ. กรุงเทพมหานคร . สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2547). **หลักการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน** บทความเดือนเมษายน โครงการ
สานสัมพันธ์เครือข่ายชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สำนักงานการท่องเที่ยว กระทรวงการ
ท่องเที่ยวและการกีฬา
- สุรจิต ชिरเวทย์. (2548.) **คนแม่กลอง.** สมุทรสงคราม : หอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม.

ประวัติผู้เขียน

- อาจารย์จันทร์เพ็ญ มินคร**
- วันเกิด** 14 กันยายน 2507
- เบอร์ติดต่อ** ที่ทำงาน 02 – 243-2246 – 7 ต่อ 309 เบอร์บ้าน 02 – 593 – 4114
- ที่อยู่ปัจจุบัน** 81/25 หมู่ 3 ตำบลบางเต็ อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี 12000
- ประวัติการศึกษา**
- ปริญญาตรี สาขาเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา พ.ศ. 2532
 - ปริญญาโท สาขานโยบายการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545
- ตำแหน่งปัจจุบัน**
- อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ประสบการณ์การทำงาน**
- บริษัท ชันนีฟูทแวร์ (ไทยแลนด์) จำกัด ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่าย Import - Export
 - บริษัท ชาร์ปแอฟฟลายแอนด์ จำกัด ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่าย Import – Export
- ปัจจุบัน**
- เป็นที่ปรึกษา บริษัท ไทยวาซิน จำกัด ผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ส่งออกเป็นบริษัทฯ ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก B.O.I. (คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน) ด้าน Import – Export